

Õppeasutus: NARVA KUTSEÕPPEKESKUS
Õppeasutuse kood:70005996

ÕPPEKAVA REGISTREERIMISLEHT

Õppekavarühm Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine

ISCED 97 liigituse järgi

Õppekava

Rõivaõmblemine

nimetus eesti keeles

Clothes sewing

nimetus inglise keeles

Õppekeel vene keel

Kutseõppe liik		Kutseõpe põhikoolis ja gümnaasiumis
		põhihariduse nõudeta kutseõpe
		kutseõpe põhihariduse baasil
		kutsekeskhariduse õpe
	X	kutseõpe keskhariduse baasil
Maht õppenädalates (õn)	80	
Õppekava koostamise alus haridus- ja teadusministri 22.jaanuari 2009.a. määrusega nr 7 kinnitatud Õmbluserialade riiklik õppekava, Kergetööstuse Kutsenõukogu 09. oktoobri 2007.a. otsusega nr. 14 kinnitatud Õmbleja I, II kutsestandard. Valikõpingute moodulite koostamise aluseks on Kergetööstuse Kutsenõukogu 8. detsembri 2008.a otsusega nr 16 kinnitatud Rõiva- ja tekstiiliala ostu- ja müügispetsialist III, IV kutsestandard ja Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu 12. mai 2006. a otsusega nr. 7 Rahvakunsti- ja käsitöömeister tekstiili alal II, III, IV, V kutsestandard, ESF projekti "Kutseõppeasutuse õppekavade arendus" raames väljatöötatud Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine valdkonna õppekavade õppesisud ja REKKi õppekava koostamise juhend.		
Õppekava eesmärgid ja ülesanded Eesmärgid: võimaldada õppijal omandada teadmisi, oskusi ja hoiakuid töötamiseks õmblusettevõtetes ning luua eeldused õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks. Ülesanded: väärtustab oma kutseala ning arendab oma kutseoskusi; oskab planeerida, teostada, hinnata ja arendada oma tööd; oskab iseseisvalt rakendada oma kutse- ja erialaseid teadmisi ning oskusi erinevates tööolukordades; on orienteeritud kvaliteetsete õpi- ja töötulemuste saavutamisele; vastutab enda ja kaastöötajate turvalisuse eest ning tuleb toime ohuolukordades; töötab oma tervist ja keskkonda säästes; oskab teha eetilisi ja seaduspäraseid valikuid ning on vastutusvõimeline; on suhtlemis-, analüüsi ja teabe hankimise oskusega ning valmis meeskonnatööks.		
Nõuded õpingute alustamiseks omandatud keskharidus; isiklik avaldus; haridust tõendava dokumendi originaal; passikoopia; arstitõend; 3 fotot		
Õppekava struktuur: Üld- ja põhiõpingute moodulid (sh praktika): 65 õn Sissejuhatus õpingutesse 1õn, majanduse ja ettevõtluse alused 1õn, töökeskkonnaohutuse alused 1õn, arvutikasutuse ja asjaajamise alused 1õn, tööseadusandlus 1õn, töökorralduse alused 1õn, erialane eesti keel 1õn, materjaliõpetus 2õn, õmblusseadmed 1õn, õmblustehnoloogia alusõpe 4õn, erialane joonistamine 1õn, suhtlemise alused 1õn, probleemanalüütiline treening 2õn, seeliku õmblemine 4õn, pükse õmblemine 4õn, päevasärgi ja pluusi õmblemine 5õn, trikotaažtoodete õmblemine 2õn, voodriga vesti õmblemine 2õn, voodrita jaki õmblemine 4õn, soojendusvoodriga pükste õmblemine 2õn, soojendusvoodriga jope õmblemine 4õn. Praktika töökeskkonnas 20 õn, <u>Valikõpingud I</u> : 14 õn müügitöö alused 4õn, klienditeeninduse alused 2õn, müügitöö õpe 2õn, kaupade arvestus ja aruandlus 2õn, turundus 1õn, projekti juhtimise alused 2õn, organisatsioon ja juhtimine 1õn, <u>Valikõpingud II</u> : 14 õn heegeldamine 4õn, tikkimine 2õn, kangastelgedel kudumine 3õn, tekstiilide kujundamine 3õn, viltimine 2õn. <u>Lõpueksam 1õn</u>		
Nõuded õpingute lõpetamiseks õpingud loetakse lõpetatuks, kui on saavutatud õppekavas esitatud õpitulemused, sooritatud positiivsele tulemusele eriala lõpueksam.		
Lõpetamisel väljastatavad dokumendid Kooli lõputunnistus kutseõpe keskhariduse baasil läbimise kohta ja hinnete leht.		

Õppekava vastab sisuliselt ja vormistuslikult esitatud nõuetele .....200...a.

.....
/ees- ja perenimi, allkiri/
Riikliku Eksami- ja Kvalifikatsioonikeskuse kutsehariduse osakonna peaspetsialist

Õppeasutus

NARVA KUTSEÕPPEKESKUS

Õppeasutuse kood

70005996

Aadress KREENHOLMI 45, NARVA 20104

Telefon/Faks 3569341/3569370

e-post nvtc@nvtc.ee

Õppekavarühm Tekstiili, rõivaste, jalatsite valmistamine ning naha töötlemine

ISCED 97 liigituse järgi

Õppekava

Rõivaõmblemine

Eesti keeles

Clothes sewing

Inglise keeles

Kutseõppe liik kutseõpe keskhariduse baasil

Õppekava maht õppenädalates 80

Õppekeel vene

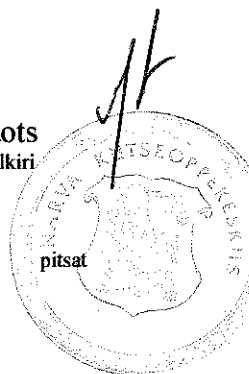
Kinnitan

Margus Ojaots

kooli direktori nimi, allkiri

käskkiri nr 62

04.05.2009

Kooskõlastatud

Kooli õppenõukogu

nr 6, 24.04.2009

koosoleku protokoll nr, kuupäev

Kooli nõukogu

nr 2, 27.04.2009

koosoleku protokoll nr, kuupäev

Kontaktisik Riina Veidenbaum
õppedirektor

riina
allkiri

Telef 35 69342

Faks 35 69370

riina.veidenbaum@nvtc.ee

Registreeritud Eesti Hariduse Infosüsteemis .....

kuupäev

Õppekava kood.....

I Üldosa	5
1.1. Õppekava koostamise alus	5
1.2. Õppekava eesmärgid ja ülesanded	5
1.3. Nõuded õpingute alustamiseks	5
1.4. Õppekava struktuur	6
1.4.1. Moodulite/üldharidusainete nimetused ja mahud	6
1.4.2. Õppeaja jaotus õppekavas	7
1.4.3. Praktikakorraldus	8
1.4.4. Valikõpingute valiku võimalused ja tingimused	9
1.5. Üldised hindamise põhimõtted	10
1.6. Nõuded õpingute lõpetamiseks	11
1.7. Õppekava koostajad	11
II Õppekava moodulite kirjeldus	12
Üldõpingud	12
1. Sissejuhatus õpingutesse 1 õn (1T/)	12
2. Majanduse ja ettevõtluse alused 1 õn (1T/)	13
3. Töökeskkonnaohutuse alused 1 õn (1T/)	14
4. Arvutikasutuse ja asjaajamise alused 1 õn (1T/)	15
5. Tööseadusandlus 1 õn (1T/)	17
6. Töökorralduse alused 1 õn (1T/)	18
7. Erialane eesti keel 1 õn (1T/)	20
8. Materjaliõpetus 2 õn (2T/)	21
9. Õmblusseadmed 1 õn (1T/)	22
10. Õmblustehnoloogia alusõpe 4 õn (1T/ 3P)	24
11. Erialane joonistamine 1 õn (1T/)	25
Põhiõpingud	27
12. Suhtlemise alused 1 õn (1T/)	27
13. Probleemanalüütiline treening 2õn (2P)	28
14. Seeliku õmblemine 4 õn (2T/2P)	29
15. Pükste õmblemine 4 õn (1T/3P)	30
16. Päevasärgi ja pluusi õmblemine 5 õn (2T/3P)	32
17. Trikootažtode õmblemine 2 õn (1T/1P)	33
18. Voodriga vesti õmblemine 2õn (1T/1P)	34
19. Voodrita jaki õmblemine 4 õn (2T/2P)	35
20. Soojendusvoodriga pükste õmblemine 2 õn (1T/1P)	37
21. Soojendusvoodriga jope õmblemine 4õn (2T/2P)	38
Valikõpingud I (lisa müügitöö)	39
1. Müügitöö alused 4 õn (2T/2P)	39
2. Klienditeeninduse alused 2õn (1T/1P)	40
3. Müügitöö õpe 2õn (1T/1P)	42
4. Kaupade arvestus ja aruandlus 2õn (1T/ 1P)	44
5. Turundus 1õn (1T/)	46
6. Projektjuhtimise alused 2õn (2T/)	47
7. Organisatsioon ja juhtimine 1õn (1T/)	48
Valikõpingud II (lisa käsitöö)	50
1. Heegeldamine 4õn (1T/3P)	50
2. Tikkimine 2õn (1T/1P)	51
3. Kangastelgedel kudumine 3õn (1T/2P)	53
4. Tekstiilide kujundamine 3õn (1T/2P)	54
5. Viltimine 2õn (1T/1P)	55
Lisad	57
Lisa 1 RÕIVAÕMBLEMISE PRAKTIKA juhend	57

Lisa 2 LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISE JUHEND 1 õn.....	58
Lisa 3 ÕPPEKAVAGA SEONDUVA ÕPPEBAASI KIRJELDUS.....	61

I Üldosa

1.1. Õppekava koostamise alus

Õppekava koostamise alus on haridus- ja teadusministri 22.01.2009a. määrusega nr 7 kinnitatud Õmbluserialade riiklik õppekava ja Kergetööstuse Kutsenõukogu 09. oktoobri 2007.a. otsusega nr. 14 kinnitatud Õmbleja I, II kutsestandard.

Valikõpingute moodulite koostamise aluseks on Kergetööstuse Kutsenõukogu 8. detsembri 2008.a otsusega nr 16 kinnitatud Rõiva- ja tekstiiliala Ostu- ja müügispetsialist III, IV kutsestandard ja Rahvakunsti ja Käsitöö Kutsenõukogu 12. mai 2006. a otsusega nr. 7 Rahvakunsti- ja käsitöömeister tekstiili alal II, III, IV, V kutsestandard.

1.2. Õppekava eesmärgid ja ülesanded

Käesolev õppekava on Narva Kutseõppekeskuse Rõivaõmblemise eriala kutseõpe keskhariduse baasil õpetamise alusdokument.

Õppekava eesmärkideks on võimaldada õppijal omandada teadmised, oskused ja hoiakud töötamiseks õmblusvaldkonna ettevõtetes ning luua eeldused õpingute jätkamiseks ja elukestvaks õppeks.

Õppekava ülesanneteks on ette valmistada selline töötaja, kes:

1. väärtustab oma kutseala ning arendab oma kutseoskusi;
2. oskab planeerida, teostada, hinnata ja arendada oma tööd;
3. oskab iseseisvalt rakendada oma kutse- ja erialaseid teadmisi ning oskusi erinevates töösituatsioonides;
4. on orienteeritud kvaliteetsete õpi- ja töötulemuste saavutamisele;
5. vastutab enda ja kaastöötajate turvalisuse eest ning tuleb toime ohuolukordades;
6. töötab oma tervist ja keskkonda säästes;
7. oskab teha eetilisi ja seaduspäraseid valikuid ning on vastutusvõimeline;
8. on suhtlemis-, analüüsi ja teabe hankimise oskusega ning valmis meeskonnatööks.

1.3. Nõuded õpingute alustamiseks

Rõivaõmblemise õppekava alusel võib asuda õppima isik, kes on omandatud keskhariduse.

Vastuvõtt toimub vastavalt Narva Kutseõppekeskuse vastuvõtueeskirjadele.

Narva Kutseõppekeskusesse astumiseks tuleb esitada:

- isiklik avaldus;
- haridust tõendava dokumendi originaal;
- passikoopia;
- arstitõend;
- 3 fotot.

Vastuvõtt Narva Kutseõppekeskusesse toimub kutsesobivusvestluse alusel. Vastuvõtu viib läbi ja teeb vastavad otsused vastuvõtukomisjon. Vastuvõetavate õppurite arv Narva Kutseõppekeskuses õpetatavale ehitusviimistluse erialale kinnitatakse Narva Kutseõppekeskuse direktori käskkirjaga.

Välismaalaste ja kodakondsuseta isikute õppima asumine on reguleeritud Eesti Vabariigi Valitsuse õigusaktidega.

1.4. Õppekava struktuur

Rõivaõmblemine õppekava õppeaja kestvus on kokku 2 aastat ehk 80 õppenädalat. Ühe õppenädala pikkuseks on 40 tundi, mis sisaldab nii teoreetilist kui ka praktilist õpet ja iseseisvat tööd. Õppekava on üles ehitatud moodulsüsteemis.

Moodulite järjestust võib muuta või õpetada paralleelselt, kuid tuleb arvestada eriala õpetamise loogilist ülesehitust.

Isikuomadusi kujundatakse ja arendatakse kogu õppeprotsessi vältel.

1.4.1. Moodulite/üldharidusainete nimetused ja mahud

Nr.	Mooduli nimetus	Teoreetiline õpe koolis	Praktiline õpe koolis/praktika ettevõttes	Kokku
	Üldõpingud	12	3	15
1.	Sissejuhatus õpingutesse	1		1
2.	Majanduse ja ettevõtluse alused	1		1
3.	Töökeskkonnaohutuse alused	1		1
4.	Arvutikasutuse ja asjaajamise alused	1		1
5.	Tööseadusandlus	1		1
6.	Töökorralduse alused	1		1
7.	Erialane eesti keel	1		1
8.	Materjaliõpetus	2		2
9.	Õmblusseadmed	1		1
10.	Õmblustehnoloogia alusõpe	1	3	4
11.	Erialane joonistamine	1		1
	Põhiõpingud	13	17	30
12.	Suhtlemise alused	1		1
13.	Probleemanalüütiline treening		2	2
14.	Seeliku õmblemine	2	2	4
15.	Pükste õmblemine	1	3	4
16.	Päevasärgi ja pluusi õmblemine	2	3	5
17.	Trikotaažtoodete õmblemine	1	1	2
18.	Voodriga vesti õmblemine	1	1	2
19.	Voodrita jaki õmblemine	2	2	4
20.	Soojendusvoodriga pükste õmblemine	1	1	2
21.	Soojendusvoodriga jope õmblemine	2	2	4
	Valikõpingud	9	5	14
	I (lisaoskus müügitöö)			
1.	Müügitöö alused	2	2	4
2.	Klienditeeninduse alused	1	1	2
3.	Müügitöö õpe	1	1	2
4.	Kaupade arvestus ja aruandlus	1	1	2
5.	Turundus	1		1
6.	Projektijuhtimise alused	2		2
7.	Organisatsioon ja juhtimine	1		1
	II (lisaoskus käsitöö)			
1.	Heegeldamine	1	3	4

2.	Tikkimine	1	1	2
3.	Kangastelgedel kudumine	1	2	3
4.	Tekstiilide kujundamine	1	2	3
5.	Viltimine	1	1	2
	Kutsehariduslik lõpueksam	1		1
	eriala koolis kokku	34	25	59
	Praktika		20	20
	Kokku õpingud	35	45	80

1.4.2. Õppeaja jaotus õppekavas

Nr.	Mooduli nimetus	I õppeaasta				II õppeaasta				Kokku			
		T	P	K	H	T	P	K	H	T	P	K	H
	Üldõpingud	7	3	10		5		5		12	3	15	
1	Sissejuhatus õpingutesse	1		1	K					1		1	K
2	Majanduse ja ettevõtluse alused					1		1	K	1		1	K
3	Töökeskonnaohutuse alused	1		1	K					1		1	K
4	Arvutikasutuse ja asjaajamise alused					1		1	K	1		1	K
5	Tööseadusandlus					1		1	K	1		1	K
6	Töökorralduse alused					1		1	K	1		1	K
7	Erialane eesti keel					1		1	K	1		1	K
8	Materjaliõpetus	2		2	K					2		2	K
9	Õmblusseadmed	1		1	K					1		1	K
10	Õmblustehnoloogia alusõpe	1	3	4	K					1	3	4	K
11	Erialane joonistamine	1		1	K					1		1	K
	Põhiõpingud	8	12	20		5	5	10		13	17	30	
12	Suhtlemise alused	1		1	K					1		1	K
13	Probleemanalüütiline treening		2	2	K						2	2	K
14	Seeliku õmblemine	2	2	4	K					2	2	4	K
15	Pükste õmblemine	1	3	4	K					1	3	4	K
16	Päevasärgi ja pluusi õmblemine	2	3	5	K					2	3	5	K
17	Trikotaažtoodete õmblemine	1	1	2	K					1	1	2	K
18	Voodriga vesti õmblemine	1	1	2	K					1	1	2	K
19	Voodrita jaki õmblemine					2	2	4	K	2	2	4	K
20	Soojendusvoodriga pükste õmblemine					1	1	2	K	1	1	2	K
21	Soojendusvoodriga jope õmblemine					2	2	4	K	2	2	4	K
	Valikõpingud					9	5	14		9	5	14	
	I (lisaoskus müügitöö)												
1.	Müügitöö alused					2	2	4	K	2	2	4	K
2.	Klienditeeninduse alused					1	1	2	K	1	1	2	K
3.	Müügitöö õpe					1	1	2	K	1	1	2	K
4.	Kaupade arvestus ja aruandlus					1	1	2	K	1	1	2	K
5.	Turundus					1		1	K	1		1	K
6.	Projektijuhtimise alused					2		2	K	2		2	K
7.	Organisatsioon ja juhtimine					1		1	K	1		1	K
	II (lisaoskus käsitöö)												
1.	Heegeldamine					1	3	4	K	1	3	4	K
2.	Tikkimine					1	1	2	K	1	1	2	K
3.	Kangastelgedel kudumine					1	2	3	K	1	2	3	K
4.	Tekstiilide kujundamine					1	2	3	K	1	2	3	K
5.	Viltimine					1	1	2	K	1	1	2	K
	praktika		10	10	H		10	10	K		20	20	
	Kutsehariduslik lõpueksam					1		1		1		1	E
	kokku			40				40				80	

H- hindamine, K-kokkuvõttev hinne, E- eksamihinne

1.4.3. Praktikakorraldus

Õpilased suunatakse praktikale vastavalt Narva Kutseõppekeskuse praktika korraldusele.

Nii üld-, põhi- kui valikõpingute teoreetilised teadmised seonduvad koolipraktikaga ja teadmiste kinnistamine toimub koolivälise praktikaga.

Praktika toimub kahes osas 20 õppenädala jooksul, praktika ajal kinnistatakse teoreetilises osas läbitud teadmisi ja omandatakse vastavad töövilumused.

Rõivaõmblemise praktika käigus tutvub õppija ettevõtte ajaloo ja tegevusaladega. õppija saab ülevaate õmblusettevõttest ja selle allüksuste tööst ning tootmisest kui süsteemist; tutvub õmbleja ametijuhendiga, töösisekorra ja tööohutuse eeskirjadega, tänapäevase tehnoloogia ja tehnoloogiliste juhenditega ning erinevate materjalide ja seadmetega. Omandab teadmised tootmise korraldusest ja tööjaotusest. Praktika käigus omandab õppija valmisoleku täita õmbleja eriala tööülesandeid, töötada meeskonnas, kasutades teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi. Omandab oskused töötada erinevatel seadmetel ja töödelda erinevate õmblustoodete tootesõlmesid ettevõtte spetsiifikast lähtuvalt.

PRAKTIKA 20 õn (/20P)

1. Eesmärk

Praktikaga taotletakse, et õppija omandab teadmised õmblusettevõttest ja selle allüksuste tööst ning tootmisest kui süsteemist. Kujundada õppijas valmisolek õmbleja eriala tööülesannete täitmiseks kasutades teoreetilisi teadmisi ja praktilisi oskusi. Väärtustada õppija töötamist kollektiivis.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

I praktikaks läbitud moodulid: materjaliõpetus, õmblusseadmed, õmblustehnoloogia alusõpe, töökorraldus, töökeskkonnaohutuse alused. Seeliku -, pükste -, pluusi -, päevasärgi -, kleidi – ja vesti töötlemine.

II praktikaks läbitud I praktika ja moodulid: naiste jaki -, voodriga vesti -, soojendusvoodriga jope ja - pükste töötlemine ning erialane joonistamine.

3. Õppesisu

3.1 ÕMBLEJA PRAKTIKA I Tutvumine õmblusettevõttega. Organisatsiooni õiguslik vorm, struktuuriüksused, tegevuseesmärgid, põhilised konkurendid, kliendid. Tootmise korraldus ja tööjaotus. Tutvumine õmbleja ametijuhendiga, töösisekorra ja tööohutuse eeskirjadega. Töötamine erinevatel seadmetel õmbleja töökohal. Kergete rõivaste (kodutekstiilide, seeliku, pükste, pluusi, päevasärgi) lihtsamate tootesõlmede töötlemine.

3.2. ÕMBLEJA PRAKTIKA II Tutvumine õmblusettevõttega. Organisatsiooni õiguslik vorm, struktuuriüksused, tegevuseesmärgid, põhilised konkurendid, kliendid. Töökorraldus ja tööjaotus. Tutvumine ametijuhenditega, töötajate kohustustega. Tutvumine töösisekorra ja tööohutuse eeskirjadega. Töötamine õmbleja töökohal. Töötamine erinevatel seadmetel. Kergete rõivaste ja voodriga toodete töötlemine lähtuvalt ettevõtte spetsiifikast.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- ettevõtte omandivormi ja tegevuse eesmärgid;
- ettevõtte tootmise korraldust;
- ettevõtte sisekorda ja tööohutuse nõudeid;
- ettevõttes kasutatavaid seadmeid;
- ettevõttes kasutatavat tehnoloogiat.

oskab:

- sooritada erinevaid tööoperatsioone;
- kasutada erinevaid seadmeid;
- õmmelda tooteid näidismudeli järgi;
- kontrollida kvaliteeti;
- anda hinnangut oma tööle.

5. Hindamine

Hinnatakse

Teoreetiliste teadmiste ja praktiliste oskuste iseseisvat kasutamist praktika sooritamisel ning töökeskkonnas kohanemist.

1. ettevõtte (juhendaja) hinnangut praktilal töötamise kohta 70%
2. koolipoolse juhendaja hinnangut õpilase tööle praktilal - 20%
3. õppija eneseanalüüsi – 10%

1.4.4. Valikõpingute valiku võimalused ja tingimused

Õmbluserialade riiklikus õppekavas on rõivaõmblemise eriala valikõpingute maht 15 õppenädalat.

Narva Kutseõppekeskuse kutseõpe keskhariiduse baasil Rõivaõmblemise õppekavas on seda kasutatud järgmiselt:

1. lõpueksamiks - 1 õn
2. lisaoskuste omandamiseks on koostatud kaks valikut – 14 õn

Valikõpingud I (lisaoskus müügitöö)

1.	Müügitöö alused	4
2.	Klienditeeninduse alused	2
3.	Müügitöö õpe	2
4.	Kaupade arvestus ja aruandlus	2
5.	Turundus	1
6.	Projektijuhtimise alused	2
7.	Organisatsioon ja juhtimine	1

Valikõpingud II (lisaoskus käsitöö)

1.	Heegeldamine	4
2.	Tikkimine	2
3.	Kangastelgedel kudumine	3
4.	Tekstiilide kujundamine	3
5.	Viltimine	2

Õppija valib teiseks õppeaastaks valikõpingute I või II valiku ja teatab oma otsuse grupijuhendajale kirjalikult esimese õppeaasta 4. perioodi alguseks. Valikõpingute I või II valiku otsus tehakse õppeosakonnas tulenevalt õppijate sooviavaldustest – õpe avatakse 50% sooviavalduste puhul.

1.5. Üldised hindamise põhimõtted

Hindamise eesmärk

Teadmiste ja oskuste hindamise eesmärk on:

- 1) anda tagasisidet õpilase õpiedukusest ja toetada õpilase arengut;
- 2) suunata õpilase enesehinnangu kujunemist;
- 3) innustada ja suunata õpilast sihikindlalt õppima;
- 4) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamisel.

Teadmiste ja oskuste hindamise korraldus

Õpilase teadmisi ja oskusi hinnatakse õpilase suuliste vastuste, kirjalike ja praktiliste tööde alusel, arvestades õpilase teadmiste ja oskuste vastavust õppekavas esitatud nõuetele. Hinnatakse teadmiste ja oskuste omandatust, teadmiste ja oskuste ulatust, õigsust, esituse täpsust ja loogilisust ning rakendamise iseseisvust; õpilase suutlikkust oma teadmisi ning oskusi suuliselt ja kirjalikult väljendada, vigade arvu ja liiki, praktilise töö teostust. Hinnatakse numbriliselt (hinne) või sõnaliselt (hinnang).

Õpitulemuste hindamine jaguneb:

- 1) õpiprotsessi hindamine (protsessihinne);
- 2) arvestuslik hindamine (arvestuslik hinne);
- 3) kokkuvõttev hindamine (kokkuvõttev hinne);
- 4) eksami hindamine (eksamihinne).

Õpiprotsessi hindamine on üksiktulemuste hindamine. Õpiprotsessi hindamisel arvestatakse õpilase arengut ja nõutavaid õpitulemusi. Protsessihinnete alusel võib välja panna osa arvestuslikke hinneid.

Arvestuslik hindamine on õpitulemuste hindamine mooduli teemade läbimise järel. Arvestuslik hindamine peab toetama mooduli eesmärkide saavutamist. Arvestuslikult hinnatavate õppeülesannete täitmine on kõigile õpilastele kohustuslik.

Kokkuvõttev hindamine. Õpilase õpitulemusi hinnatakse kokkuvõtvalt aasta- ja moodulihinnetega.

Kutseharidusliku lõpueksami hindamisel hinnatakse nii teoreetilist osa (testi) kui ka praktilist tööd.

Eksami teoreetilise osa ja ja praktilise töö hinne põhjal otsustab komisjon lõpueksami koondhinne.

Hinded viiepallisüsteemis

hinne “5” (väga hea): – õpilane suudab iseseisvalt töötada ja valida oma tööülesannete täitmiseks sobivaid töömeetodid ja -vahendid; oskab aktiivselt ja

motiveeritult töötada meeskonnas ning kohaneda ja tulla loovalt toime töökeskkonna muutuvates olukordades; oskab hinnata informatsiooni õigsust ja usaldusväarsust, süstematiseerida, võrrelda ja analüüsida teadmisi ning rakendada tehtud järeldusi oma töös; oskab hinnata ja analüüsida oma töötulemusi ning sellest lähtudes kavandada oma tegevusi; oskab arvestada erinevaid mõjureid ja alternatiive, teha eetilisi, seaduspäraseid ja õigeid valikuid.

hinne “4” (hea): – õpilane oskab kasutada töömeetodeid ja töövahendeid; tuleb toime oma tööga, suudab toimida erinevates olukordades ja meeskondades; oskab süstematiseerida, võrrelda ja analüüsida teadmisi ning kasutada saadud teavet oma töös; täidab talle antud tööülesandeid iseseisvalt ja oskab hinnata oma töötulemusi; oskab hinnata informatsiooni õigsust ja usaldusväarsust.

hinne “3” (rahuldav) – õpilane on võimeline asuma tööle õpitud kutsealal, hoolimata mõningate tööga seotud teadmiste puudulikkusest; tuleb toime tuttavas töökeskkonnas ja oskab kasutada omandatud tööoskusi ning teadmisi; oskab leida tööga seotud informatsiooni, esitada seda arusaadavalt suuliselt ja kirjalikult; täidab korraldusi ja oskab hinnata oma töö tulemuslikkust.

hinded “2” ja “1” (puudulik ja nõrk) – õpilase oskused ja teadmised on mitterahuldavad.

Õpilase järgmisele kursusele üleviimine

Õppekava nõuded õppeaasta lõpuks täitnud õpilased viiakse üle järgmisele kursusele. Õpilase järgmisele kursusele üleviimise otsustab õppenõukogu. Järgmisele kursusele üleviimine vormistatakse direktori käskkirjaga.

1.6. Nõuded õpingute lõpetamiseks

Õpingud loetakse lõpetatuks, kui on saavutatud riikliku õppekava alusel koostatud kooli õppekavas esitatud õpitulemused ning sooritatud positiivsele tulemusele eriala lõpueksam.

1.7. Õppekava koostajad

Narva Kutseõppekeskuse Rõivaõmblemine kutseõpe keskhariduse baasil õppekava koostasid Narva Kutseõppekeskuse koduteeninduse ja õmblemise valdkonna kutseõpetajad Tatjana Dolgovskaja ja Jelena Kolessova koostöös õppedirektor Riina Veidenbaumiga haridus- ja teadusministri 22. jaanuari 2009.a. määrusega nr 7 kinnitatud Õmbluserialade riikliku õppekava alusel.

II Õppekava moodulite kirjeldus

Üldõpingud

1. Sissejuhatus õpingutesse 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija omandab teadmised õppeasutuse koolitöö korraldusest; õppetöö vormidest; õppekava sisust ja ülesehitusest; tunniplaani koostamise põhimõtetest; õppijat puudutavast dokumentatsioonist; õmbluserialaga seonduvatest kutsenõuetest; lõpueksami (kutseeksami) sooritamise nõuetest; teab Eesti kergetööstuse ajalugu ja arengusuundi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. SISSEJUHATUS ERIALAÕPINGUTESSE

Kooli kodukord (eksamite ja arvestuste korraldus, õppepraktika, kooli lõpetamine); õpilase õigused ja kohustused; kooli teenindavad struktuuriüksused; õmblusala õppekava sisu ja ülesehitus (loengud, seminarid, harjutustunnid vms, iseseisev teoreetiline ja praktiline töö, projektid, kirjalike tööde vormistamise nõuded); tunniplaani põhimõtted; tutvumine pedagoogilise personaliga; õppematerjalid ja -vahendid ning nende kättesaadavus; õpilast puudutav dokumentatsioon; kutsestandard ja kutseksam.

3.2. KERGETÖÖSTUSE AJALUGU JA ARENGUSUUNAD.

Lühiülevaade kergetööstuse ajaloost Eestis. Suuremad kergetööstusettevõtted Eestis. Kooli praktikabaasid. Toodangu sortiment.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- õppeasutuse õpikeskkonda;
- õppetöö vorme ja korraldust;
- erinevaid õpimeetodeid;
- õmbleja tööga seonduvat;
- õmbleja kutsestandardis kirjeldatud nõudeid;
- õmbleja kutseeksami sooritamise nõudeid.
- teab Eesti kergetööstuse ajalugu ja arengusuundi;

oskab:

- leida infot õmblusettevõtete kohta;
- oskab töötada kollektiivis.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- kooli teenindusüksuse, õpetajate, infosüsteemi, kodukorra, õpilaste õiguste ja kohustuste, õpilast puudutava dokumentatsiooni tundmine.

Hinnatakse aktiivsust osalemisel õppekäigul, õppekäigu esitlust rühmatöona.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

2. Majanduse ja ettevõtluse alused 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ühiskonnas toimivaid peamisi majandusprotsesse, Eesti majanduse arengusuundi ühtses Euroopa Liidu majandusruumis, turumajanduse põhikomponente, ettevõtluse aluseid, ettevõtte finantseerimise ja administreerimise üldpõhimõtteid, ühistegevuse põhimõtteid, raamatupidamise põhimõisteid, äriplaani koostamise põhimõtteid, FIE-na tegutsemise põhireegleid.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. MAJANDUSE ALUSED Vajadused ja ressursid. Majanduse põhiküsimused. Nõudluse ja pakkumise mehhanism. Eraomand, hinnasüsteem ja konkurents. Valitsuse roll ja funktsioonid: riigieelarve, maksud ja nende olemus. Eesti majanduse arengusuunad. Majanduslik stabiilsus: SKP, RKP, tööturg, tööpuudus. Pank ja pangateenused.

3.2. ETTEVÕTLUSE ALUSED. Ettevõtte, ettevõtja, ettevõtlus. Ühistegevuse põhimõtted. Äriühing, mittetulundusühing ja füüsilisest isikust ettevõtja. Ettevõtte loomise etapid. Ettevõtte juhtimine. Tootmine ja teenidus: toode ja toodang, püsiv- ja muutuvkulud, kasum ja käive. Turunduse põhialused ja turundusmeetmestik. Ettevõtte finantseerimine. Aruandlus. Väikeettevõtte äriplaani. FIE-na tegutsemise põhireeglid.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- ühiskonnas toimivaid peamisi majandusprotsesse;
- Eesti majanduse arengusuundi ühtses Euroopa Liidu majandusruumis;
- turumajanduse põhikomponente;
- ettevõtluse aluseid;
- ettevõtte finantseerimise ja administreerimise üldpõhimõtteid;
- ühistegevuse põhimõtteid ja ühistulise ettevõtluse olemust;
- äriplaani koostamise aluseid;
- toote omahinna kujunemise aluseid;
- FIE-na tegutsemise võimalusi.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- Majandusalased põhimõisted;
- Äriplaani koostamise alused.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

3. Töökeskkonnaohutuse alused 1 õn (1T/)

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töökeskkonna ohutuse, tööõnnetuste ja kutsahaiguste vallas; kutselaga seonduvaid tööohutus- ja tööhügieeninõudeid; esmaabi üldisi põhimõtteid; üldisi keskkonnaprobleeme ja säästva arengu põhimõtteid; jäätmekäitluse vajalikkust; töövõimlemise tähtsust tööprotsessis.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1.TÖÖTERVISHOID JA TÖÖOHUTUS. TÖÖHÜGIEEN. Töökeskkond: üldnõuded, töökoht, töövahend. Tööolme. Tööohutuse ja töetervishoiu tagamise meetmed. Töökeskkonna ohutegurid ja ohutusjuhendid. Tervisekontroll. Tööandja ja töötaja kohustused ja õigused. Turvalisus. Õnnetusoht ja käitumine ohuolukorras. Tööõnnetus ja kutsahaigus.

3.2.ESMAABI.Tegutsemine õnnetuspaigal. Põhilised esmaabivõtted. Esmaabi lämbumise ja uppumise korral. Haavad ja verejooksud. Vereringehäired. Äkkaigestumised, teadvusekaotus. Kukkumine ja luumurrud. Lihaste ja liigeste venitused. Põletushaavad. Külmutamine. Kuumakahjustused. Mürgitused. Võõrkehad. Valud, palavik. Psüühiline kriisiseisund. Esmaabi liiklusõnnetuste korral. Sidumis- ja toestamisvahendid. Kannatanu tõstmine, kandmine, transportimine. Esmaabi vahendid töökohal. Koduapteek.

3.3. ERGONOMIA ALUSED. Ergonoomia mõiste ja ülesanded.Erinevad tööasendid ja nende mõju inimesele. Ühtlase ja mõõduka töökoomuse saavutamise viisid.

3.4. ÕMBLEJA TÖÖKOHT. Tooli, laua ja pedaali asend. Töökoha organiseerimine ja mõõdistamine. Töökoha korrashoid. Võimlemisharjutused erinevatele lihasgruppidele.

3.5. .KESKKOND JA SÄÄSTEV ARENG. JÄÄTMEAJANDUS. Looduslike protsesside seotus ja tasakaal. Keskkonnastrateegia ja säästva arengu põhimõtted. Keskkonnareostuse ennetamise ja vältimise võimalusi töökeskkonnas ja olmes.Jäätmete teke ja liigitus. Ohtlikud jäätmed. Jäätmetekke vähendamine. Jäätmehooldus ja esmane käitlus.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- tööandja ja töövõtja õigusi ja kohustusi töökeskkonna ohutuse, tööõnnetuste ja kutsehaiguste vallas;
- töökeskkonna ohutegureid;
- kutsealaga seonduvaid tööohutus- ja tööhügieeninõudeid;
- esmaabi üldisi põhimõtteid;
- looduslike ja ühiskondlike protsesside vahelisi seoseid;
- üldisi keskkonnaprobleeme ja säästva arengu põhimõtteid;
- jäätmekäitluse vajadust
- töövõimlemise tähtsust tööprotsessis;

õppija oskab:

- leida ja kasutada teavet töökeskkonda reguleerivate õigusaktide kohta;
- rakendada ja jälgida kutsealaga seonduvaid tööohutus- ja tööhügieeninõudeid;
- töötada tervist säästvalt ja ökonoomselt;
- sooritada töövõimlemise harjutusi;
- märgata keskkonna reostamise võimalikke ohte ja neid ennetada,
- vältida ohtu või teavitada sellest;
- järgida jäätmekäitluse keskkonnasäästlikke põhimõtteid.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- tööohutusnõuete tundmine;
- õmbleja tööpetsiifikast lähtuv esmaabi;
- ergonoomika alused.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

4. Arvutikasutuse ja asjaajamise alused 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija teab arvuti riistvara ja ohutusnõudeid kuvariga töötamisel; Interneti olemust ja selles peituvaid ohte; hea suhtlustava põhimõtteid, sh elektroonilises keskkonnas; dokumendiplangile ja dokumentide rekvisiitidele esitatavaid nõudeid; algatus-, vastus-, tellimis-, kaas-, voli- ja vabanduskirja koostamise nõudeid.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1.ARVUTIKASUTUSE ALUSED.

Personaalarvuti põhiosad ja nende funktsioonid: põhiplokk-emaplaat, protsessor, sisemälu, andmekandjad ja nende lugejad, kuvar, hiir, klaviatuur, printer.

Ohutusnõuded kuvariga töötamisel.

3.2.TÖÖ WINDOWSIS.

Arvuti sisse- ja väljalülitamine. Töölaud (desktop), ikoonid ja kaustad, töölaua standardsed ikoonid. Programmide käivitamine ja dokumentide avamine. Aknad: programmiaknad ja dialoogiaknad, nende kasutamine. Menüüd ja nupud, nende kasutamine.

3.3.TÖÖ DOKUMENTIDEGA.

Dokumendi loomine, töötlemine, salvestamine ja trükkimine, erinevad failitüübid.

3.4. INTERNET.

Interneti kasutusvõimalused, infootsing Internetist, e-kirja võimalused, veeb. Arvutiviirused.

3.5. ASJAAJAMISE ALUSED.

Asjaajamise alused ja -kord. Dokumendi koostamis- ja vorminõuded: dokumendiplangid, dokumendi rekvisiidid, dokumendi vormistamise protseduur.

Avalduse, elulookirjelduse (CV), iseloomustuse, seletuskirja koostamise ja vormistamise nõuded arvutil ja paber kandjal.

Ametikirjade (algatuskiri, vastuskiri, tellimiskiri, kaaskiri, volikiri ja vabanduskiri) koostamise ja vormistamise nõuded arvutil ja paber kandjal.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- arvuti seadmeid;
- teab ohutusnõudeid kuvariga töötamisel;
- oskab käivitada Windows`i programme;
- akende, menüüde ja nupud tähendusi;
- muuta akende suurust ja kasutada menüüsid;
- erinevaid failitüüpe;
- mis on arvutivõrgud, server ja arvutiviirused;
- internet ja selles peituvaid ohte;
- internetti ja selles peituvaid ohte;
- hea suhtlustava põhimõtteid, sh elektroonilises keskkonnas;
- dokumendiplangile ja dokumentide rekvisiitidele esitatavaid nõudeid;
- algatuskirja, vastuskirja, tellimiskirja, kaaskirja, volikirja ja vabanduskirja koostamise nõudeid.

õppija oskab:

- käivitada Windows`i programme ja tegutseda dialoogiaknas;
- kasutada erinevaid faile;
- leida Internetis informatsiooni;
- luua, avada, trükkida ja salvestada dokumenti;
- otsida veebist infot ja salvestada seda;
- koostada ja saata e-kirja;
- koostada ja vormistada avaldust, elulookirjeldust (CV), iseloomustust, seletuskirja arvutil ja paber kandjal.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- dokumendi avamine, loomine ja salvestamine;
- e-kirja koostamine ja saatmine;
- ametikirja koostamine arvutis;
- info leidmine internetis.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

5. Tööseadusandlus 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija teab oma kutsealaga seonduvaid põhilisi seadusakte; peamisi töösuhteid reguleerivaid õigusakte, töölepingu poolte seadusega sätestatud õigusi ja kohustusi, töölepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamise korda; palga ja puhkuse arvestamise aluseid, töö- ja puhkeaja korraldust ja arvestamise aluseid, töötingimuste kollektiivse kujundamise aluseid, töövaidluste lahendamise korda ja ja töösuhete pinnalt tekkinud vaidluste lahendamise erinevaid võimalusi.

2. Mooduli alustamise nõuded

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. LEPINGULISED SUHTED.

Füüsilised ja juriidilised isikud. Tehingu mõiste ja vorm. Leping mõiste. Lepingute liigid, sisu ja sõlmimise kord. Volitus ja volikiri. Tähtaeg ja tähtpäev. Ametijuhend.

Töölepingu pooled, nende õigused ja kohustused Töölepingu kohustuslikud tingimused. Määratud ja määramata ajaks töölepingu sõlmimine. Katseaeg. Töölepingu peatumine ja muutmine. Üleviimine teisele tööle. Töölepingu lõpetamine. Töölepingu tühistamine ja kehtetuks tunnistamine.

Kollektiivleping. Kollektiivlepingu pooled ja selle sõlmimise kord. Töövaidluste lahendamine. Töötajate usaldusisik. Töötüli liigid. Streik ja töösulg. Seaduslikust streigist osavõtjate tööalased õigused.

3.2.TÖÖ- JA PUHKEAEG.

Töö- ja puhkeaeg. Töönorm, tööpäev, töönädal, töövahetus. Ületunnitöö. Töötamine puhkepäevadel, rahvus- ja riigipühadel.

Puhkuse liigid: põhi- ja lisapuhkus, palgata- ja osaliselt tasustatav puhkus, vanemapuhkused, õppepuhkus ja nende andmise kord. Puhkuse tasustamine. Puhkuse kasutamist takistavad asjaolud ja puhkuse katkestamine.

3.3.TÖÖ TASUSTAMISE ALUSED.

Palk, põhi- ja keskmine palk, lisatasu ja juurdemaksud. Palgatingimuste kehtestamine ja palga maksmise kord. Töö tasustamine eritingimustes. Tagatised ja hüvitused.

Kinnipidamised palgast. Sotsiaalsed tagatised: toetused, pensionisüsteem. Materiaalne vastutus tööõigussuhetes.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- oma tegevusvaldkonna seadusandliku reguleerimise vajalikkust;
- peamisi töösuhteid reguleerivaid õigusakte ja tunneb neid ulatuses, mis on vajalik tööle asumiseks;
- teab töölepingu poolte seadusega sätestatud õigusi ja kohustusi;
- teab töölepingu sõlmimise, muutmise ja lõpetamise aluseid;
- teab ja tunneb palga ja puhkuse arvestamise aluseid;
- teab töö- ja puhkeaja korraldust ja arvestamise aluseid;
- teab töötingimuste kollektiivse kujundamise aluseid;
- teab töösuhete pinnalt tekkinud vaidluste lahendamise võimalusi.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- peamised töösuhteid reguleerivad õigusaktid.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

6. Töökorralduse alused 1 õn (1T/)

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab kvaliteedialaseid põhimõisteid, õmblustoodete kvaliteedi kontrollimise aluseid, õmblustoodete märgistusi, töökorralduse ja -normeerimise põhimõtteid; standardiseerimise eesmärgi ja ülesandeid; kvaliteedi kontrolli vajadust; õmblustoodete kvaliteedinäitajaid; rõivatoodete märgistamise eeskirju; tootmise liike ja tüüpe; toote töötlemise tehnoloogilist järjestust; tehnoloogiliste protsesside arvutuse aluseid; töökoha planeerimist.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1 STANDARDISEERIMISE EESMÄRK JA ÜLESANNE. Standardiseerimise ja standardi mõiste, standardiseerimise eesmärgid ja ülesanded.

3.2 TOOTE KVALITEET. Kvaliteedi mõiste ja määratlus, toote kvaliteedi kujunemine, kvaliteeditasemed. Kvaliteedi nõuded tekstiili- ja õmblustoodetele. Kontrollimise eesmärgid, kvaliteedi järelvalve. Õmblustoodete kvaliteedinäitajad: (esteetilised, konstruktsioonilised, ergonoomilised, tehnoloogilised, tehnilised, materjali omaduste, majanduslikud, eksploatatsioonilised näitajad). Õmblustoodete kvaliteedi kontrollimise objektid: (kahandamise õigsus detailides; detailide äärte sirgus; paarisdetailide sümmeetrilisus; pistete , pisteridade ja õmbluste kontroll; riide

mustri suund ja mustri ühtimine; kinnise töötlemise õigsus; kinnituslukkude ja seesmiste kinnituste kvaliteet; lõikeäärte töötlemine; kuum-niiske töötlemise kvaliteet, tekstiilivigade olemasolu; lõpp-pressimise kvaliteet). Õmblustoodete märgistus ja markeering.

3.3 TÖÖKORRALDUSE ALUSED. Töökorralduse vajadus, töökorralduse ülesanded. Õmblustööstuse organiseerimise struktuur. Tootmise tüübid. Tootmise süsteemid. Töövahendite ja seadmete kasutamine vastavalt tehnoloogilisele protsessile; töökoha otstarbekas ettevalmistamine. Toodangu planeerimine ja kontroll. Toote töötlemise järjestus. Tehnoloogiliselt jagamatud operatsioonid. Koondoperatsioonide koostamine. Tehnoloogiliste protsesside arvutused. Tootmise tehniline ettevalmistus, protsesside arvutamisel lahendatavad küsimused, protsessi takti arvutamine etteantud parameetrite järgi. Töö normeerimise alused.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- standardiseerimisalaseid põhimõisteid;
- standardiseerimise eesmärgid ja ülesandeid;
- kvaliteedi kontrolli tähtsust;
- õmblustoodete kvaliteedinäitajaid;
- rõivatoodete märgistamise eeskirju;
- töökorralduse aluseid;
- töökoha planeerimist;
- tootmise liike ja tüüpe;
- toote töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- tehnoloogiliste protsesside arvutuse aluseid;
- töö normeerimise aluseid.

õppija oskab:

- kontrollida õmblustoodete kvaliteeti;
- kasutada ratsionaalseid töövõtteid, töövahendeid ja seadmeid vastavalt tehnoloogilisele protsessile;
- arvutada tehnoloogilisi protsesse;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada.

Õppija on omandanud hoiaku säästlikult ja kvaliteetselt töötamiseks ning töö ja töökoha korralduseks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- standardiseerimisalaste põhimõistete tundmine;
- toote kvaliteedi kontrollimine;
- õmblustoodete märgistuse tundmine;
- tehnoloogiliste protsesside arvutamine;
- toodete töötlemise järjestuse koostamine.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

7. Erialane eesti keel 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab figuuri mõõtude nimetusi; rõivaesemete ja rõivadetailide nimetusi; materjalide ja furnituuri nimetusi; erialast terminoloogiat; õmblustöödel kasutatavaid töövahendeid ja seadmeid.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puudub

3. Õppesisu

- 3.1 FIGUUR JA MÕÕDUD Figuuritüübid (kasv, täidlus, suurusnumber). Mõõtude nimetused (pikkus –, laius- ja ümbermõõdud).
- 3.2 RÕIVAESEMED JA RÕIVADetailID. Naiste-, meeste-, lasterõivad ja rõivadetailid. Moejoonise lugemine, moekirjelduse koostamine.
- 3.3 TÖÖVAHENDID JA SEADMED. Õmblustöödel kasutatavad töövahendid ja õmblusseadmed (õmblus-, triikimis-, lõikamis- ja mõõtmisvahendid ning seadmed).
- 3.4 ÕMBLUSMATERJALID JA FURNITUUR. Materjalide nimetused, mustrid, värvitoonid.

4. Õpitulemused:

Õppija teab ja tunneb:

- erialast terminoloogiat;
- rõivaste ja rõivadetailide nimetusi ;
- figuuri tüüpe ja mõõtude nimetusi;
- materjalide nimetusi;
- rõivaste markeeringut.

oskab:

- oskab lugeda ja mõista erialaseid tekste;
- soovitada tegumoodi.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus kirjaliku arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- erialase teksti sisu mõistmine;
- erialase terminoloogia tundmine ja kasutamine;
- erialase teksti koostamine.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

8. Materjaliõpetus 2 õn (2T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused klassikaliste ja kaasaegsete tekstiilmaterjalide kasutamisest kutsetöös, tekstiilkiudude ja rõivamaterjalide liigitusest ning omadustest, rõivaste hooldusest ja hoidmisest, furnituuri, abi- ja kaunistusmaterjalide valikust.

õppija teab tekstiilkiudude ja rõivatekstiilide liigitust ja omadusi; tekstiilmaterjalide tootmisprotsesse; kangaste sortimenti ja kaubanduslikke nimetusi; õmblustarvikuid ja õmblusniite.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu

3.1.TEKSTIILKIUD. Tekstiilkiudude üldandmed, mõisted, liigitus. Tekstiilkiudude omadused. Looduslikud ja keemilised kiud (looduslikud kiud: puuvill, lina, vill, siid ; tehiskiud: viskoos, kupro, modaal, lyocell, atsetaat, triatsetaat; sünteetilised kiud: polüester, polüamiid, akrüül, elastaan; mineraalkiud: klaaskiud, metallkiud)

3.2.TEKSTIILITÖÖSTUSE TEHNOLOOGIA. Ketramise alused. Lõngade ja niitide saamine, ehitus, koostis, omadused, otstarve. Kanga kudumine. Kangaste struktuurtüübid – kootud kangad, trikotaažmaterjalid, lausmaterjalid nende tootmine, omadused. Kangaste sidused. Kangaste viimistlemine. Kangavead.

3.3.KANGASTE OMADUSED. Hügieenilised, mehaanilised, füüsikalised, optilised, tehnoloogilised.

3.4.KANGASTE SORTIMENT. Üldiseloostus. Päevasärgi, kleidi ja kostüümikangad. Kaubanduslikud nimetused. Silmkoekangad. Lausmaterjalid. Vahematerjalid.

3.5.ÕMBLUSTARVIKUD JA ÕMBLUSNIIDID. Õmblusniidid. Furnituur. Kaunistusmaterjalid.

3.6.TEKSTIILMATERJALIDE HOOLDAMINE JA HOIDMINE. Hooldustingmärgid ja hooldustähised.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- tekstiilkiudude liigitust;
- tekstiilkiudude omadusi ja kiu määramise meetodeid;
- kangaste siduseid;
- erinevaid materjale, nende omadusi;
- kangaste sortimenti.

õppija oskab:

- eristada looduslikke ja keemilisi kiude;
- määrata kanga paremat ja pahemat poolt ning koe- ja lõimelõnga suunda;
- valida toote liigile ja tegumoele sobiva materjali;
- valida vahematerjali vastavalt põhimaterjali omadustele;
- valida tootele sobivate omadustega pealis- ja abimaterjale;
- käsitseda ja töödelda erinevaid kangaliike;
- hoida ja hooldada tekstiilmaterjale.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- kanga parema ja pahema poole, lõime ja koelõnga suuna määramine,
- kanga omaduste kirjeldamine;
- kanga siduse määramine.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

9. Õmblusseadmed 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab süstikpiste-, eriotstarbeliste süstikpiste-, ahelapistemasinate tööpõhimõtet; süstik- ja ahelpiste moodustumise protsessi; kuumniiske töötluse olemust ja režiime; defektsete õmbluste põhjuseid; õmbluste automaatide, poolautomaatide ja lõikusseadmete tööpõhimõtet.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1 UNIVERSAAL- JA SPETSIAALÕMBLUSMASINAD Õmblusmasinate ajalugu ja klassifikatsioon. Masinistete klassifikatsioon. Õmblusmasinate otstarve ja tööorganid. Universaal ja eriotstarbelised süstikpistemasinad. Süstikpistemasinatööpõhimõte. Süstikpiste moodustumise protsess. Süstikpistemasinatehnilised näitajad, põhimehhanismid, tööorganid ja niiditamine. Pistepikkuse, niidipinge ja presstalla surve reguleerimine. Defektsete õmblused ja vigade kõrvaldamine. Nõelte ja niitide valik. Abivahendid (presstallad, palistajad, kantijad, juhtjoonlauad).

Ahelistemasinate tööpõhimõte. Kahe-, kolme- ja neljaniidilised äärestusmasinad, niiditamine ja aheläärestuspiste moodustamine. Äärestus- ja ühendusäärestusmasinate tehnilised näitajad, põhimehhanismid, tööorganid ja niiditamine. Äärestamise laiuse ja niitide pinge reguleerimine. Äärestus- ja ühendusäärestusmasinate defektsete õmblused ja vigade kõrvaldamine. Nõelte ja niitide valik. Salapiste-, kate-, kahenõelaline-, karusnaha õmblusmasin (tööpõhimõte, põhimehhanismid ja tööorganid, reguleerimine).

3.2 KUUMNIISKE TÖÖTLUSE SEADMED Kuumniiske töötluse olemus ja etapid. Kuumniiske töötlemise seadmed (triikraud, press, triikimislaud) tööpõhimõte ja tehnilised näitajad. Kuumniiske töötluse režiimid. Seadmete hooldusvahendid ja hooldamine.

3.3 LÕIKUSSEADMED. Lõikusseadmete liigitus. Ladestusseadmed. Liikuv käsijuurdelõikusmasin, statsionaarne lintjuurdelõikusmasin, laserjuurdelõikusseadmed.

3.4 POOLAUTOMAADID JA AUTOMAADID. Õmblusautomaatide tööpõhimõte. Tasku-, õmblusautomaatliini tööpõhimõte. Poolautomaadid: nõopaugu-,

nööbikinnitus-, ja riilimasin (tööpõhimõte, põhimehhanismid ja tööorganid, reguleerimine)

3.5 MUUD ÕMBLUSTÖÖSTUSES KASUTATAVAD SEADMED. Dubleerimis-, kleepetehnoloogia-, teipimis-, tikkimisseadmete tööpõhimõte. Aurumannekeenid ja aurutunnelid.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- süstikpistemasinat tööpõhimõtet;
- eriotstarbeliste süstikpistemasinat kasutamist ja tööpõhimõtteid;
- ahelapistemasinat tööpõhimõtet;
- süstikpiste moodustumise protsessi;
- aheläärestuspiste moodustumise protsessi;
- kuumniiske töötamise olemust ja režiime;
- defektsete õmbluste põhjuseid;
- õmblusautomaatide, poolautomaatide ja lõikusseadmete tööpõhimõtet.

õppija oskab:

- eristada piste liike omaduste, otstarbe ja välimuse järgi;
- niidistada universaal- ja spetsiaalõmblusmasinaid,
- reguleerida niidipinget,
- vahetada nõela,
- puhastada seadmeid ja töötada masinatel;
- paigaldada ja kasutada abivahendeid;
- reguleerida nõõpaugu ja riili pikkust;
- hinnata spetsiaalmasinat masinatõrkeid ja kutsuda abi.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- materjalile vastava niidi ja õmblusmasina nõela valik;
- abivahendite paigaldamine ja kasutamine;
- universaal- ja spetsiaalmasinat niidistamine, niidipinget ja piste reguleerimine ning kvaliteetse prooviõmbluse sooritamine;
- õmblusautomaatide ja poolautomaatide tööpõhimõtete tundmine;
- kahenõelalise, katte- ja salapistemasina niidistamine, niidipinget reguleerimine, kvaliteetse õmbluse sooritamine;
- nõõpaugu- ja riilimasina niidistamine, riili- ja nõõpaugu pikkuse reguleerimine ja tulemuse täpsuse ja kvaliteedi kontrollimine;
- universaal- ja spetsiaalmasinal õmblemine.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hindade alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

10. Õmblustehnoloogia alusõpe 4 õn (1T/ 3P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab õmblustöö ja joonestustöö töövahendeid ja töövõtteid; joonestustööde vormistamise põhimõtteid; õmbluste tähiseid ja tingmärke; kuumniiske töötuse olemust ja režiime; erialalist terminoloogiat; käsitsipisteid, masinõmblusi ja nende kasutusvaldkondi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Materjaliõpetuse ja õmblusseadmete (teemade: Universaal- ja spetsiaalõmblusmasinad; kuumniiske töötuse seadmed) läbimine ja töökeskkonnaohutuse alused moodulite läbimine.

3. Õppesisu

3.1 ÕMBLUSTEHNOLOOGIA. Töövahendid ja töövõtted. Õmblus-, lõikamis-, mõõtmisvahendid. Käsitsipisted: traagel-, eel-, kald-, peit-, järelpiste; äärestuspisted: üleloomis-, sämppiste; eriotstarbelised pisted: jäljendus-, nõõpaugu-, kinnituslikud pisted furnituuri õmblemiseks; kaunistuslikud pisted: tikk-, vars-, ristik-, ristpiste. Palistamine: ühekordne-, kahekordne-, kandiga palistus. Lõikeservade töötlemine hargnemise vältimiseks. Detailide kaunistamine: kandiga, rüüžiga, volangiga, pitsiga, aplikatsiooniga, voltidega; kantimine, kunstnõelumine (kurrutamine, pilutamine, näpunööri punumine). Kuumniiske töötlemine.

3.2 LÕIKEÕPETUSE ALUSED. Joonestusvahendid ja nende kasutamine. Joonte liigid ja kasutus. Joonestamisalased standardid. Jooniste (konstruktsioonide) vormistamine (normkiri, paberi formaadid, mõõtkava, kirjanurk). Jooniste, konstruktsioonide paigutamine paberil. Joonte sujuvühendid. Sirglõigu, nurga, ringi jaotamine osadeks. Geomeetrilised kehad. Projektsiooni liigid ja elemendid. Kolmvaated ja lõiked. Tehnoloogiliste tootesõlmede lõiked.

3.3 PRAKTILISED TÖÖD. Materjali kulu arvestamine kodutekstiili õmblemiseks. Kodutekstiilide töötlemine: voodipesu-, laudlina-, linikute-, dekoratiivpatjade-, voodi, ja toolikatete-, kardinate õmblemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- käsitsipisteid ja nende kasutusvaldkonda;
- masinõmblusi ja nende kasutusvaldkonda;
- detailide kaunistamise võimalusi;
- õmbluste tähiseid ja tingmärke;
- joonte liike ja kasutust;
- jooniste, konstruktsioonide vormistamise põhimõtteid;
- geomeetrilisi kehasid;
- joonestamisalast standardit;
- tootele esitatavaid kvaliteedinõudeid;

õppija oskab:

- teha käsitsipisteid, õmmelda furnituuri;
- kasutada ratsionaalseid töövõtteid;
- õmmelda õmblusi püsiva kiiruse ja kvaliteediga;
- kasutada kaunistusvõtteid;
- lugeda jooniseid ja skeeme;

- valida materjalile vastavat niiti ja nõela;
- õmmelda universaal- ja äärestusmasinatel;
- kasutada abivahendeid;
- valida triikimistemperatuuri ja töödelda kuumniiskelt;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada,
- õmmelda kodutekstiile,
- töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

- Kujundada kolmest elemendist koosneva kaunistusega kodutekstiil, kirjeldada materjalide valikut ja õmmelda kodutekstiil.

Hinnatakse:

- sobilike materjalide ja kaunistusmaterjalide valikut;
- kanga parema ja pahema poole ning lõime suuna määramist;
- materjalide ratsionaalset kasutamist;
- materjalile vastava niidi ja õmblusmasina nõela valikut;
- abivahendite kasutamist;
- tehnoloogilise töötlemise järjestuse koostamist;
- tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- kuumniiske töötlemise seadmete kasutamist ja režiimi valikut;
- praktilise töö valmistamise kvaliteeti ja kiirust;
- masinõmbluste kvaliteeti, teostamise täpsust ja töövõtteid;
- iseseisvat tööd;
- lõppviimistlust;
- töökoha korraldust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

11. Erialane joonistamine 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab põhimõisteid värvidest; värvide segustamise viise; värviringi koostamise põhimõtet; värvide vastastikust mõju; värvide näivomadusi; värvide sobitamise põhimõtteid; värvitüüpe aastaegade järgi; lineaarseid suurusuhteid; perspektiivi ja kompositsiooni põhialuseid; inimkeha proportsioone.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. VÄRVUSÕPETUS. Põhimõistest värvidest, värvusõpetuse ajaloost, kromaatilised ja akromaatilised värvid, soojad ja külmad toonid, heleduse ja tumeduse mõiste. Värvide segustamine: põhivärvid ja nende segustamine, primaar-, sekundaar- ja tertsiaalvärvid, kromaatiliste ja akromaatiliste värvide segustamine; täisvärvid, hele- ja tumepuhtad ning tuhmid värvid. Värviring, spektrivärvid, värviringi koostamise põhimõtted. Värvide vastastikune mõju, samaaegne ja järelkontrast, heleduskontrast. Värvide eristamine, erinevad värvid erineval taustal. Üksikvärvide näivomadused, värvide mõjust inimpsüühikale. Värvid rõivastuses. Värviharmonia. Erinevad värvikombinatsioonid ja -lahendused.

3.2. KOMPOSITSIOONI ALUSED. Üksikeseme näilise kuju tundmaõppimine, lineaarsed suurussuhted; üksikesemete kujutamine, valgus ja vari, perspektiivi alused, kompositsiooni mõiste, erinevate vormide ja faktuuri kujutamine. Figuuri joonistamine, inimkeha proportsioonide tundmaõppimine, figuuri kujutamine erinevates asendites, pea ja näo, käte ja jalgade joonistamine. Üksikute rõivadetailide ja rõivaste joonistamine figuuril; nõuded moejoonistele; voldid ja drapeeringud, kraed ja kaelused, varrukad, seelikud, püksid, pluusid, jakid, kleidid, mantlid, peakatted, jalatsid, rõivaste lisandid.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- põhimõisteid värvidest;
- värvide segustamise viise;
- värviringi koostamise põhimõtet;
- värvide vastastikust mõju;
- värvide näivomadusi;
- värvide sobitamise põhimõtteid;
- lineaarseid suurussuhteid;
- perspektiivi ja kompositsiooni põhialuseid;
- inimkeha proportsioone.

õppija oskab:

- segustada värve;
- koostada värviringi;
- joonistada figuuri;
- sobitada värve;
- joonistada erinevaid rõivadetaile ja rõivaid.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. mooduli jooksul koostab õppija õpimapi mooduli jooksul tehtud praktiliste töödega. Õpimapi hinne on arvestuslik hinne.

Hinnatakse:

- värviringi tundmist;
- värvide segustamist;
- värvide eristamise ja värviharmonia harjutuste teostamist;
- rõivaelementide erinevate jooniste koostamist;
- rõivaste ja rõivaelementide joonistamist.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

Põhiõpingud

12. Suhtlemise alused 1 õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija teab esmamulje tähtsust; meeskonnatöö iseärasusi ja tähtsust; võimalusi tööpinge ja stressi maandamiseks.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. SUHTLEMISE OLEMUS. Suhtlemisvajadused ja –ülesanded. Verbaalne ja mitteverbaalne suhtlemine. Vahetu- ja vahendatud suhtlemine. Ametlik ja mitteametlik suhtlemine. Koosolekud ja läbirääkimised. Kirjalik suhtlemine. Suhtlemisbarjäär ja hirm. Isikutaju eripära ja seda mõjutavad tegurid. Positiivne minapilt. Tõepärane enesehinnang.

3.2. KÄITUMINE SUHTLEMISITUATSIOONIDES. Positiivse mulje loomine. Käitumisviisid. Agressiivne, alistuv ja eirav käitumine. Kehtestav käitumine. Erinevad suhtlemissituatsioonid. Vealukorrad ja nende tekkepõhjused. Toimetulek vealukordades. Meeskonnatöö.

3.3. STRESS. Pingete tekkepõhjused. Stress ja seda põhjustavad tegurid. Tööstress. Läbipõlemine. Toimetulek pingete ja stressiga.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- esmamulje tähtsust;
- meeskonnatöö iseärasusi ja tähtsust;
- võimalusi tööpinge ja stressi maandamiseks;

õppija oskab:

- edastada positiivset esmamuljet;
- käituda vastastikust suhtlemist toetaval viisil;
- suhtlemisprotsessi alustada ja lõpetada;
- kasutada suhtlemisel kommunikatsioonivahendeid, sh järgib telefonivestluse põhinõudeid;
- tähelepanelikult kuulata;
- väljendada end suuliselt ja kirjalikult ning kasutada kehakeelt;
- olla meeskonnaliige;
- objektiivselt ennast hinnata.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga alljärgnevatel teemadel:

- situatsioonülesannete lahendamine.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

13. Probleemanalüütiline treening 2õn (2P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab masinõmblusi ja oskab kasutada erinevates töösituatsioonides.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Materjaliõpetuse, õmblusseadmete (teemade: Universaal- ja spetsiaalõmblusmasinad; kuumniiske töötluse seadmed) läbimine ja töökeskkonnaohutuse alused moodulite läbimine.

3. Õppesisu

3.1. MASINÕMBLUSTE HARJUTUSED Probleemanalüütiline treening: paber- ja kangasharjutused. Töövõtted: pihtvõte, pööratud pihtvõte, puudutusvõte, parandatud puudutusvõte, kolmesõrmevõte, puudutusvõte + randmeliigutus, parandatud puudutusvõte + randmeliigutus, kombineeritud võtted. Masinõmbluste tähised ja tingmärgid. Õmblustehnilised läbilõikejoonised. Lihtühendusõmblused: sirged, kaarjad, nurksed; kappõmblused: liht-, kaetud-, püstkappõmblused;

pealistusõmblused: liht-, pööratud äärega-, sisenurgaga-, välisnurgaga pealistusõmblused; pöörd-, rööbas-, kahekordne-, lukkõmblused; reljeefõmblused.

3.2. PRAKTILISED TÖÖD. Erinevate materjalide omavaheline ühendamine, teppimine, õmblustele ja õmblustesse kaunistuskantide ja paelte õmblemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- Masinõmblusi
- Töövõtted;
- Masinõmbluste tähised ja tingmärgid;
- Lihtühendusõmblused;

õppija oskab:

- kasutada ratsionaalseid töövõtteid ja arendab masinõmbluste sooritamise kiirust ja kvaliteeti,
- töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Hinnatakse:

- ratsionaalsete töövõtete kasutamist;
- tehnoloogiliste skeemide ja tööjooniste lugemist;
- õmblustele ja õmblustesse kaunistuskantide ja paelte õmblemist.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

14. Seeliku õmblemine 4 õn (2T/2P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab seeliku töötlemise erialast terminoloogiat; konstrueerimiseks vajalikke mõõte, mõõtude tabelite sisu, seeliku detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teemad 3.1 ja 3.2, materjaliõpetuse ja õmblustehnoloogia alusõppe moodulid.

3. Õppesisu

3.1.LÕIKEÕPETUS. Ülevaade rõivastuse liikidest, gruppidest ja sortimendist.

Rõivastusele esitatavad nõuded. Mõõduvõtmine ja avaruse lisad. Põhimõõtude ja kontrollmõõtude nimetused ning lühendid Seeliku lõike konstrueerimine. Lihtsamad moekohased tuletused.

3.2.ÕMBLUSTEHNOLOOGIA Seeliku detailid, õmblusvarud , vastasmärgid. Värvli ja vööjoone lõikekohase kandi juurdelõikamine. Sissevõtete märkimine ja töötlemine. Vastand – ja ühepoolsete voltide märkimine ja töötlemine lihtühendus- ja pealistasõmblusega. Õmblusesse töödeldud ja kaetud lõhiku töötlemine. Õmblusesse töödeldud-, peit- ja kaetud tõmblukk-kinnise töötlemine. Seeliku külje- ja keskõmbluse töötlemine. Seeliku vööjoone töötlemine värvliga ja lõikekohase kandiga. Seeliku allääre töötlemine. Seeliku lõppviimistlus ja kvaliteedi kontroll. Seeliku tehnoloogilise järjestuse koostamine.

3.3. PRAKTILISED TÖÖD. Seeliku tootesõlmede töötlemine ja seeliku õmblemine. Valmistoote kuum-niiske töötlemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- seeliku konstrueerimiseks vajalikke mõõte ja avaruse lisasid;
- sirgelõikelise seeliku põhikonstruktsiooni;
- seeliku töötlemise erialast terminoloogiat;
- erinevaid seeliku töötlemise tehnoloogiaid.

Õppija oskab:

- koostada seeliku töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- konstrueerida seeliku põhilõiget ja lihtsamaid moekohaseid tuletusi;
- töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada,
- töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

- sirgelõikelise seeliku õmblemine.

Hinnatakse:

- ratsionaalsete töövõtete kasutamist ja kvaliteedinõuete täitmist;
- tehnoloogiliste sõlmede, skeemide ja tööjooniste lugemisoskust;
- seeliku tehnoloogiliste sõlmede töötlemist;
- lõppviimistlust;
- töökoha korraldust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

15. Pükste õmblemine 4 õn (1T/3P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab pükste töötlemise erialast terminoloogiat; konstrueerimiseks vajalikke mõõte, mõõtude tabelite sisu, pükste detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teemad 3.1 ja 3.2, materjaliõpetuse, õmblustehnoloogia alusõppe ja seeliku töötlemise moodulid.

3. Õppesisu

3.1. LÕIKEÕPETUS. Mõõtude tabelid. Mõõduvõtmine ja avaruslisad.

Suurusnumbrid. Pükste lõike konstrueerimine. Sisselõikeliste taskute, küljetaskute, tasku kottide, passede, püksivärvlite, värvlitrippide konstrueerimine.

3.2. ÕMBLUSTEHNOLOOGIA. Pükste detailid, õmblusvarud, vastasmärgid, detailide kontroll. Tasku detailide, trippide, pükste voodri juurdelõikamine. Passe

töötlemine. Taskute töötlemine: nõopauktasku, eraldi küljetükiga tasku. Esikinnise töötlemine nõopidega, lukuga. Pükste külje-, sammu –ja istmikuõmbluse töötlemine. Pükste värvli töötlemine miidriga. Pükste alläärte töötlemine kahekordse mansetiga ja kannapaelaga. Pükstele nõopaukude ja nõopide õmblemine. Lõppviimistlus ja kvaliteedi kontroll.

3.3. PRAKTILISED TÖÖD. Pükste tootesõlmede töötlemine ja pükste õmblemine.

Valmistoote kuum-niiske töötlemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- pükste konstrueerimiseks vajalikke mõõte;
- mõõtude tabelite vajadust ja sisu;
- põhivõrgu konstruktiivjooni;
- pükste töötlemisega seotud erialast terminoloogiat;
- pükste detaile, õmblusvarusid, vastasmärke;
- pükste tootesõlmede töötlemise tehnoloogiaid.

Õppija oskab:

- koostada pükste töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- konstrueerida pükste lõiget;
- töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada, töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

- Sirgelõikeliste pükste õmblemine.

Hinnatakse

- tehnoloogiliste sõlmede, skeemide ja tööjooniste lugemisoskust;
- pükste tehnoloogiliste sõlmede töötlemist;
- ratsionaalsete töövõtete kasutamist ja kvaliteedinõuete täitmist;
- lõppviimistlust;
- töökohta korraldust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

16. Päevasärgi ja pluusi õmblemine 5 õn (2T/3P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab meeste päevasärgi konstrueerimiseks vajalikke mõõte, mõõtude tabelite sisu õmblusvarusid ja vastasmärke; päevasärgi ja pluusi detailide erinevusi; tootesõlmede nimetusi ja töötlemise erialast terminoloogiat.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teemade 3.1 ja 3.2, materjaliõpetuse ja õmblustehnoloogia alusõppe moodulid.

3.Õppesisu

3.1. LÕIKEÕPETUS. Meeste mõõtude tabelid ja avaruslisad. Suurusnumbrid.

Päevasärgi lõike konstrueerimine. Kannaga krae, esikinnise, passe, tasku konstrueerimine.

3.2. ÕMBLUSTEHNOLOOGIA. Päevasärk. Särgi detailed, õmblusvarud, vastasmärgid, detailed kontroll. Tasku, taskuklappide, krae ja manseti juurdelõikamine. Passé töötlemine. Pealeõmmeldud tasku, klapiga tasku töötlemine. Eesääre töötlemine. Varruka kinnise töötlemine: kandiga, liistuga ja küünarnuki õmblusesse töödelduna. Varruka ühendamine käeaugukaarele, varruka alumise õmbluse ja küljeõmbluse ühendamine. Püst- ja kannaga krae töötlemine ja ühendamine kaelakaarele. Manseti töötlemine ja ühendamine varrukasuuga. Allääre töötlemine. Nööpaukude ja nööpide õmblemine. Lõppviimistlus ja kvaliteedi kontroll. Pluus. Sissevõtete töötlemine: külje-, õla-, rinna-, küünarnukija vööjoonesissevõtted. Passede töötlemine: nurkne ja figuurne passe. Õla- ja küljeõmbluste töötlemine. Kinniste töötlemine: põhimõisted (keskjoon, ülekäik, hõlmaäär, katteriie), nööpaukude ja nööpide paigutus kinnise keskjoone suhtes, eraldi lõigatud katteriidega kinnised, salakinnis, katteriidega äärestatud sisselõikeline kinnis, polokinnis, kahe liistuga sisselõikeline kinnis, ühe kandiribaga sisselõikeline kinnis, tõmblukk-kinnis. Kraede töötlemine: püstkrae, seotav püstkrae, sirglõikeline mahapööratav krae, ümardatud nurkadega krae, kaunistuskandiga krae, rüüsiga krae; Kraede ühendamine kaelakaarega: krae ühendamine kaelakaare ja katteriide vahele, krae ühendamine lõikekohase kandi abil. Kraeta kaelakaare töötlemine. Varrukate töötlemine: varrukasuu töötlemine lühikesel varrukal, ühe- ja kahekordse palistusega, kummipaelaga, käänisega, ringse kätisega, varrukasuu töötlemine lõhikuga ja lõhikuta. Kätise töötlemine: sirglõikeline-, ümardatud nurgaga ja figuurne kätis. Kätise ühendamine varrukasuuga. Varruka ühendamine käeaugukaarega: kahandatud, kroogitud. või volditud varrukakaar. Varrukateta käeaugukaare töötlemine. Pluusi allääre töötlemine. Pluusi lõppviimistlus:nööpaukude ja nööpide õmblemine, kuumniiske töötlemine.

3.3. PRAKTILISED TÖÖD. Särgi ja pluusi tootesõlmede töötlemine, särgi ja pluusi õmblemine. Valmistoote kuumniiske töötlemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- teab meeste päevasärgi konstrueerimiseks vajalikke mõõte;
- mõõtude tabelite sisu õmblusvarusid ja vastasmärke;
- päevasärgi ja pluusi detailide erinevusi;
- tootesõlmede nimetusi ja töötlemise erialast terminoloogiat.

õppija oskab:

- konstrueerida päevasärgi löiget ja kraed;
- koostada päevasärgi ja pluusi töötlemise tehnoloogilist järjestust; lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- töödelda erinevaid tootesõlmi;
- õmmelda ja viimistleda päevasärke ja erineva tegumoega pluuse;
- kasutada õigeid töövõtteid, töötada tervist säästvalt.

õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Päevasärgi ja pluusi õmblemine.

Hinnatakse:

- tehnoloogiliste sõlmede, skeemide ja tööjooniste lugemisoskust;
- särgi ja pluusi tehnoloogiliste sõlmede töötlemist;
- ratsionaalsete töövõtete kasutamist ja kvaliteedinõuete täitmist;
- töökoha korraldust;
- toote lõppviimistlust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

17. Trikotaažtoodete õmblemine 2 õn (1T/1P)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija teab trikotaažtoodete töötlemise tehnoloogiat.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Õmblustehnoloogia alusõppe, erialase joonistamise, seeliku-, pükste-, pluusi ja päevasärgi õmblemine mooduli läbimine.

3.Õppesisu

3.1 ÕMBLUSTEHNOLOOGIA Erinevate materjalide katsetamine, spetsmasinate kasutamine ja reguleerimine vastavalt valitud näidistele. Trikotaažtoodete töötlemise iseärasused. Abi- ja tugevdusmaterjalide kasutamine. Nõelte ja niitide valik. Õmblused ja lõikeservade äärestus. Erinevate trikootoodete töötlemine. Tootesõlmede töötlemine: vööjoone töötlemine kummiga, V-kaelusesse õmmeldud kant, trikotaažkandiga kantimine

3.2 PRAKTILISED TÖÖD Erinevate trikotaažtoodete õmblemine.

4. Õpitulemused:

Õppija teab ja tunneb:

- trikotaažtoodete töötlemise tehnoloogiat;
- furnituuri kasutamist;
- trikotaažmaterjalidele sobivat tehnoloogiat

õppija oskab:

- kasutada õigeid abimaterjale, niiti ja nõelu;
- kasutada õigeid seadmeid ja töövõtteid;
- õmmelda trikotaažmaterjalidest tooteid.

Õppija on omandanud hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine:

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Trikotaažtoote tehnoloogilise järjestuse koostamine ning õmblemine.

Hinnatakse:

- nõelte ja niitide valikut;
- abimaterjalide valikut;
- tehnoloogilise töötlemise järjestuse koostamist vastavalt tegumoele;
- tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- tootesõlmede tehnoloogiat;
- ratsionaalseid töövõtteid ja kvaliteedinõuete täitmist;
- kaubanduslikku välimust;
- töökoha korraldust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

18. Voodriga vesti õmblemine 2õn (1T/1P)

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab voodriga vesti töötlemise erialast terminoloogiat; vesti detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblustehnoloogia alusõppe, materjaliõpetuse, õmblusseadmete ja seeliku töötlemise moodulid.

3.Õppesisu

3.1. ÕMBLUSTEHNOLLOOGIA. Vesti detailid, õmblusvarud, detailide kontroll. Tootesõlmede töötlemine ja töötlemise järjestus. Printsesslõike töötlemine, sissevõtte ja pingutustripi töötlemine. Vesti külje- ja rinnatasku töötlemine. Vesti hõlma eesäärte töötlemine põhimaterjalist katteriidega või hõlma voodriga. Hõlma allääre töötlemine. Käeaugukaarte töötlemine. Seljaosa töötlemine. Õla-, kaelakaare-ja

küljeõmbluste ühendamine. Nööpaukude ja nööpide märkimine ja õmblemine. Lõppviimistlus.

3.2. PRAKTILISED TÖÖD. Vesti tootesõlmede töötlemine ja vesti õmblemine. Valmistootte kuum-niiske töötlemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- vesti töötlemisega seotud erialast terminoloogiat;
- vesti detailide õmblusvarusid, vastasmärke, lõimelõnga suunda;
- vesti abimaterjale, furnituuri;
- vesti tootesõlmede töötlemise tehnoloogiaid;
- vesti töötlemise erinevusi.

õppija oskab:

- koostada voodriga vesti töötlemise tehnoloogilist järjestust; lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- ette valmistada otstarbekalt töökohta, töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Vesti õmblemine.

Hinnatakse:

- tehnoloogiliste jooniste ja skeemide lugemist ;
- tootesõlmede tehnoloogilist töötlemist;
- ratsionaalseid töövõtteid ja kvaliteedinõuete täitmist;
- lõppviimistlust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

19. Voodrita jaki õmblemine 4 õn (2T/2P)

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab voodrita jaki töötlemisega seotud erialast terminoloogiat; jaki detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teemad 3.1 ja 3.2 , materjaliõpetuse ja õmblustehnoloogia alusõppe moodulid.

3. Õppesisu

3.1. ÕMBLUSTEHNOLLOOGIA. Voodrita või vajalike kokkupanekumärkide ülekandmine. Väikedetailide juurdelõikus. Reljeefide ja taskute töötlemine (nööpauk-tasku, klapiga tasku, õmblusesse töödeldud tasku). Detailide lõikeäärte äärestamine ja kuum-niiske töötlemine. Esiäärte töötlemine katteriidega. Õla- ja küljeõmbluste töötlemine. Sallkrae ja reväärkrae töötlemine. Varrukate töötlemine ja ühendamine tootega. Allääre töötlemine. Õlakute töötlemine ja paigaldamine tootele. Kaunistustepingu õmblemine vastavalt tegumoele. Nööpaukude töötlemine. Valmistootel lõplik kuum-niiske töötlemine.

3.2. PRAKTILISED TÖÖD. Voodrita või tootesõlmede töötlemine ja või õmblemine. Valmistootel kuum-niiske töötlemine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- voodrita või töötlemisega seotud erialast terminoloogiat;
- tootesõlmede töötlemise tehnoloogiat.

õppija oskab:

- koostada või töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- ette valmistada otstarbekalt töökohta, töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Voodrita või õmblemine.

Hinnatakse:

- tehnoloogiliste sõlmede, skeemide ja tööjooniste lugemist;
- töö üldist kvaliteeti;
- valikuliselt tähtsamaid tootesõlmi;
- toote lõppviimistlust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

20. Soojendusvoodriga pükste õmblemine 2 õn (1T/1P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab laste soojendusvoodriga pükste töötlemise erialast terminoloogiat; soojendusvoodriga pükste detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2.Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teema 3.1. ja 3.2 , materjaliõpetuse ja õmblustehnoloogia alusõppe moodulid.

3.Õppesisu

3.1. ÕMBLUSTEHNOLOOGIA. Soojendusvoodriga pükste väikedetailide juurdelõikus ja kokkupanekumärkide ülekandmine. Väikedetailide töötlemine (lukuga taskud, klapid, traksid, tripid, mansetid, kummikanalid, kaunistusdetailid). Moekohaste reljeefide töötlemine; kaunistusdetailide paigaldamine (paelad, vahekandid). Külje-, sammu- ja isteõmbluste töötlemine. Värvli ja mansettide ühendamine tootega. Voodri ja soojendusmaterjali töötlemine ja ühendamine tootega. Traksid paigaldamine. Toote ümberpööramine, korrastamine ja kaunistustikandi õmblemine. Valmis toote kuum-niiske töötlemine.

3.2.PRAKTILISED TÖÖD. Tööjuhendi järgi soojendusvoodriga pükste õmblemine. Valmistootte kuum-niiske töötlemine.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- soojendusvoodriga pükste tehnoloogilist järjestust;
- vajalike tootesõlmede tehnoloogiat;
- kuum-niiske töötlemise režiimi.

õppija oskab:

- koostada soojendusvoodriga pükste töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- välja lõigata väikedetaile, töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada, töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Laste soojendusvoodriga pükste õmblemine.

Hinnatakse:

- toote üldist kvaliteeti;
- tehnoloogilise järjestuse õigsust;
- valikuliselt väikedetailide ja tootesõlmede töötlemise kvaliteeti;
- valmistoote kuum-niisket töötlemist.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

21. Soojendusvoodriga jope õmblemine 4õn (2T/2P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab laste soojendusvoodriga jope töötlemise erialast terminoloogiat; soojendusvoodriga jope detaile, õmblusvarusid ja vastasmärke, tootesõlmede nimetusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Läbitud õmblusseadmete mooduli teemad 3.1. ja 3.2 , materjaliõpetuse ja õmblustehnoloogia alusõppe moodulid.

3.Õppesisu

3.1. ÕMBLUSTEHNOLOOGIA. Soojendusvoodriga jope väikedetailide juurdelõikus ja vajalike kokkupanekumärkide ülekanndmine. Väikedetailide valmistamine (taskud, krae, mansetid, kapuuts, tripid). Tehnoloogilise järjestuse koostamine. Moekohaste reljeefide ja taskute töötlemine. Kaunistusdetailide paigaldamine(paelad, tikandid). Õla- ja küljeõmbluste töötlemine. Varrukate töötlemine ja ühendamine tootega. Kapuutsi ja krae ühendamine tootega. Värvli ja mansettide ühendamine tootega. Voodri ja soojendusmaterjali töötlemine. Luku ühendamine tootega. Soojendusvoodri ja põhitoote ühendamine ning õmblusvarude kinnitamine. Toote ümberpööramine, korrastamine ja kaunistustepingu õmblemine vastavalt tegumoele. Valmistoote kuum-niiske töötlemine.

3.2.PRAKTILISED TÖÖD. Tootesõlmede töötlemine ja soojendusvoodriga jope õmblemine. Valmistoote kuum-niiske töötlemine.

4.Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- soojendusvoodriga toodete tehnoloogilist järjestust;
- vajalike tootesõlmede tehnoloogiat;
- kuum-niiske töötlemise režiimi.

õppija oskab:

- koostada soojendusvoodriga jope töötlemise tehnoloogilist järjestust;
- lugeda ja koostada tehnoloogilisi jooniseid ja skeeme;
- välja lõigata väikedetaile, töödelda tootesõlmi;
- kasutada õigeid töövõtteid;
- viimistleda toodet;
- töökohta otstarbekalt ette valmistada, töötada tervist säästvalt.

Õppija omandab hoiaku säästlikuks, kvaliteetseks ja iseseisvaks tööks.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Soojendusvoodriga jope õmblemine.

Hinnatakse:

- toote üldist kvaliteeti;
- tehnoloogilise järjestuse õigsust vastavalt tegumoele;
- väikedetailide töötlemise kvaliteeti;
- valmistoote kuum-niisket töötlemist.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne. Teoreetilised teadmised 40% osakaal hindest, praktilised oskused 60% osakaal hindest.

Valikõpingud I (lisa müügitöö)

1. Müügitöö alused 4 õn (2T/2P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletak, et õppija omandab teadmised, oskused ja hoiakud töökoha korrashoiust, kaubandusettevõtte põhi- ja abitööoperatsioonidest, kaubandustöötaja kohustustest ja õigustest; kauba sissetuleku allikatest. Tunneb kaubavalikut ning selle kujundamist, kaupade sissetuleku allikaid. Teab töö ratsionaalse korraldamise põhimõtteid, kaupade vastuvõtu, säilitamise ja müügiks ettevalmistamise aluseid. Tunneb taara ja pakendi liike, kaupade märgistust; lisateenuseid kaubanduses, oskab kujundada kaupade väljapanekut. Omandab oskused ostjaga arvelmisprotsessi läbiviimiseks ja kaubanduse hea tava järgimise harjumused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. MÜÜGIKORRALDUS. Jaekaubanduse olemus ja ülesanded. Kaubanduskultuur ja teeninduskultuur. Töökoha ratsionaalne korraldamine. Kaubandusettevõtte töö abi- ja põhioperatsioonid. Kaubandustöötaja kohustused ja õigused kaubanduseeskirjadele vastavalt. Kauba sissetuleku allikad. Kaupade vastuvõtt, säilitamine ja müügiks ettevalmistamine. Kaupade väljapaneku põhimõtted toidu- ja tööstuskaupade kaupluses. Kaubavalik ja selle kujundamine. Taara ja pakend. Kaupade kodeerimise põhimõtted. Kaupade kohustuslik märgistus. Ohutusmärgistus. Kaupade müügikampaaniad. Kaubandusettevõtetes pakutavad lisateenused ja nende laiendamise võimalused. Kauplusesisene info. Kaupade reklaam. Sihtrühm ja selle määramine.

3.2. PAKKIMINE. Mõisted tarbepakend ja ilupakend. Värvid ja värvused. Proportsioonid. Kasutatavad materjalid ja töövahendid. Pakkepaberite eriliigid. Pakkimistehnikad. Kattematerjalide kasutamine. Seosed ja seosnõõrid, furnituurid. Erikujuliste pakkide valmistamine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- kaupade müügiks ettevalmistamise põhimõtteid;
- kaubandusettevõtte töö abi- ja põhioperatsioone;
- kaupade vastuvõttu, säilitamist ja müügiks ettevalmistamist;
- kaupade väljapaneku põhimõtteid;
- kaupade kaubanduslikku välimust;
- nõudeid toiduainete säilitamiseks;
- nõudeid toiduainete paigutamiseks müügisaali.
- kaupade kohustuslikku märgistust;
- kaubanduse hea tava järgimise nõudeid.

oskab:

- teostada kaupade müügiks ettevalmistamist;
- viia läbi kaubandusettevõtte töö abi- ja põhioperatsioone;
- teostada kaupade vastuvõttu ja müügiks ettevalmistamist;
- rakendada kaupade väljapaneku põhimõtteid;
- käsitleda toiduaineid lähtuvalt hügieeni ja erinevate toiduainetele esitatavatest nõuetest;
- kasutada kaupade kohustuslikku märgistust;
- järgida erialatöös kaubanduse hea tava nõudeid.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Praktilise töö kirjeldus: Õpilane kujundab müügileti ja varustab kaubad hinnasiltidega

Hinnatakse:

- kaupade väljapaneku põhimõtete rakendamise oskust ja eeskirjade tundmist;
- kaubandusettevõtte abi- ja põhioperatsioonide läbiviimise oskust;
- kaupade säilitamise põhimõtete tundmist;

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

2. Klienditeeninduse alused 2õn (1T/1P)

1. Eesmärk

Õppega taotletakse, et õpilane omandab teadmised, oskused ja hoiakud klienditeeninduse valdkonnas. Omandab teenindusvaldkonnale vajaliku ja omase teenindusliku mõttekultuuri ja kliendikeskse ja kvaliteetse teeninduse oskuse.

Kujundades endas vajalikke isikuomadusi nagu teenindusvalmidus, viisakus, tähelepanelikkus, suhtlemisvalmidus, avatus koostöövalmidus iseseisvus, otsustamisvõime, vastutusvõime. Arendama suutlikkust olla tolerantne, teenindama erinevaid kliendirühmi ja edukalt toime tulema erinevates teenindussituatsioonides.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. TEENINDUSE OLEMUS Teeninduskeskkonna mõiste. Toode ja teenus. Teeninduse mõiste, olemus ja kvaliteet. Kliendi mõiste. Erinevad teenindusvormid. Teeninduskultuur. Teeninduslik mõttekultuur. Klienditeeninduse seos üldse kultuuri ja inimese elukvaliteediga. Klientide soovid, vajadused ja ootused teenusele. Hea klienditeeninduse olemus.

3.2. KLIENDITEENINDAJA ISIKSUS Kliendi ja teenindaja roll, rollikäitumine ja rolliootused. Klienditeenindaja isikuomadused. Klienditeenindaja eneseareng. Klienditeenindaja kutseootused. Klienditeenindaja hoiakud ja sellest tulenevad erinevad käitumis- ja teenindusstiilid.

3.3. TEENINDUSPROTSESS Müügisuhtlemine ja klientide teenindamine. Kontakti võtmine. Esmamulje olulisus. Erinevate suhtlemisvahendite ja -tehnikate käsitlemine. Kliendi kuulamine ja käsitlemine. Kliendi vajaduste väljaselgitamine. Kauba tutvustamine. Lisamüük. Vastuväidetega toimetulek. Käitumine ja tegutsemine erinevates teenindussituatsioonides. Probleemolukordade ennetamine ja käsitlemine. Kaebused, nende reageerimine ja nende lahendamine. Kiitused ja nende käsitlemine. Erinevad kliendirühmad. Raskete ja erivajadustega klientide teenindamine. Kliendi rahulolu tagamine. Teenindustöö korraldamine. Sisemine klient. Meeskonnatöö. Pikaajalise kliendisuhete loomine.

3.4. ÄRIEETIKA Moraal ja moraalinormid. Eetilised dilemmad. Eetika ja äri. Eetika mõju äritegevusele. Teenindaja kutse-eetika. Kohustus ja vastutus. Eetika ja sotsiaalne vastutus. Distsipliin. Ettevõtte eetikakoodeks. Tarbijasuhete eetika. Reklaam ja eetika. Eetiline konflikt. Eetika ja inimõiguste printsiip. Eetika ja suurima kasulikkuse printsiip. Eetika ja enesehuvi printsiip.

4. Õpitulemused

Õpilane teab ja tunneb:

- teeninduse kui olulise majandusvaldkonna olemust;
- teenindusliku mõttekultuuri olemust;
- teenindaja kui ettevõtte esindaja rolli;
- kliendikeskse teenindamise olemust, klienditeeninduse erinevaid vorme;
- erinevaid kliendirühmi, kutse-eetika põhitõdesid;
- kaupade tutvustamist ja lisamüüki;
- teenindaja vastutust klientide ohutuse ja turvalisuse eest;
- erinevaid suhtlemisvahendeid ja suhtlemistehnikaid;

- erinevaid müügitehnikaid ja kliendi rahulolu tagamise võtteid;
- kaebuste registreerimise ja lahendamise võtteid;
- iseennast, enda tugevaid ja nõrku külgi;
- erinevaid pakkimistehnikaid;

oskab:

- teenindada erinevaid kliendirühmi ja kasutada erinevaid suhtlemistehnikaid;
- nõustada erineva kultuuritaustaga kliente;
- toime tulla erinevates teenindussituatsioonides ja korraldada teenindustööd;
- reageerida ja käituda õigesti kaebuste ja kiituste korral;
- toime tulla konfliktide ja probleemide lahendamisega;
- hankida ja edastada tagasisidet klientidelt;
- käituda kohuse- ja vastutustundlikult erialatöös;
- toime tulla positiivsetele ja negatiivsetele tundeavaldustele reageerimisega;
- tagada klientidele ohutus ja turvalisus;
- töötada edukalt meeskonnas ja lähtuda ettevõtte eriala-eeskriitika koodeksist vältimaks eetilisi konflikte;
- mõelda kliendikeskselt, ennast ja oma teeninduskäitumist analüüsida.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

testide alusel probleem- ja situatsioonülesannete lahendamine, praktilised teenindus- ja müügisituatsioonid.

Hinnatakse:

- Õpilase teadmisi ja oskusi praktilise töö lahendamisel.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hindade alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

3. Müügitöö õpe 2õn (1T/1P)

1.Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja oskab korraldada müügitööd. Omandab teadmised ja oskused oma töökoha korrashoiust, puhtuse- ja hügieeninõuetest. Tunneb kaubandusettevõtete abi ja põhitööoperatsioone; lähtub töös kaubandustöötaja kohustustest ja õigustest ning tunneb müügitöökäitumise vajalikke kaubandusalaseid õigusakte. Oskab töötada erinevatel kaubanduslikel seadmetel ja teostada erinevaid tööoperatsioone. Tunneb kehtivaid maksevahendeid; toidu- ja tööstuskaupade märgistust ja kodeerimise põhimõtteid ning erinevaid pakketehnikaid.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Peab olema läbitud müügitöö alusete moodul.

3. Õppesisu

3.1. MÜÜGIÕPETUS. Jaekaubanduse olemus ja ülesanded. Kaubandusettevõtte töö abi- ja põhi-operatsioonid. Kaubandustöötaja kohustused ja õigused kaubanduseeskirjadele vastavalt. Kauba sissetuleku allikad. Taara ja pakend. Kaupade kodeerimise põhimõtted. Kaupade kohustuslik märgistus. Ohutusmärgistus. Kaupade müügi-kampaaniad. Kaubandusettevõtetes pakutavad lisateenused ja nende laiendamise võimalused. Kauplusesisene info. Kaupade reklaam. Sihtrühm ja selle määramine. Ostjatevoolu ja töögraafikute seos. Kaubavarud kaupluses

3.2. PUHTUSEÕPETUS JA HÜGIEEN. Korrastus-puhastustööde tähtsus. Puhastusained; puhastusainete lahused ja desinfitseerivad lahused, nende valmistamine. Koristusvahendid ja -meetodid. Erinevate pindade hooldus. Kasulikud ja kahjulikud mikroorganismid. Toidukäitleja isiklik hügieen. Toidukäitleja kohustused. Toiduhügieen. Nõuded toiduainete töötlemiseks, pooltoodete säilitamiseks, valmistoodete transportimiseks. Jäätmekäitlus. Enesekontrollkohustus, vastavusdeklaratsioon.

3.3. KAUBANDUSLIKUD SEADMED. Kaubanduslik inventar, selle kasutamine ja hooldus. Töste-transpordiseadmed, külmseadmed ja kuumtöötlemiseadmed, nende ohutu kasutamine. Kaupade markeerimine. Kaalud, liigitus, kasutamine ja hooldus. Kassaaparaadid, nende kasutamine ja igapäevahooldus. Kassapidaja töökoha korraldus. Ostajaga arvlemise kord ja võtted. Kaardimaksed ja maksmise kord. Igapäevane rahatulem.

3.4. PAKKIMINE. Mõisted tarbepakend ja ilupakend. Värvid ja värvused. Proportsioonid. Kasutatavad materjalid ja töövahendid. Pakkepaberite eriliigid. Pakkimistehnikad. Kattematerjalide kasutamine. Seosed ja seosnõõrid, furnituurid. Erikujuliste pakkide valmistamine.

3.5. KAUBANDUSSEADUSANDLUS. Kaubandustegevust reguleerivad õigusaktid. Kaubandustegevuse seadus. Tarbijakaitse seadus. Kaubandustegevuse seadus. Tarbijakaitse seadus. Võlaõigusseadus. Kaubamärgiseadus. Toiduseadus. Toote ohutuse seadus. Alkoholiseadus. Toiduseadus.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- müügitöö korralduse nõudeid;
- kaubandusettevõtete abi- ja põhitööoperatsioone;
- kaubanduslikke seadmeid ja inventari;
- kehtivaid maksevahendeid;
- hügieeni reegleid ja nõudeid kaubandusettevõtetele;
- toidukäitleja õiguseid ja kohustusi;
- toidu kaudu levivaid haigusi;
- nõudeid toiduainete säilitamiseks;
- erinevaid puhastusmeetodeid;
- kaupade kohustuslikku ohumärgistust ja kodeerimise põhimõtteid;
- kaubandustegevust käsitlevat seadusandust.

Õpilane oskab:

- käsitleda erinevaid kaalumehhanisme;
- toiduaineid õigesti hoiustada ja säilitada;
- varustada kaupu hinnasiltide ja turvaelementidega;
- valmistada kaupu müügiks ette ja neid müüa;
- töötada teenindusletis;
- korraldada oma töökohta, töötada ja arveldada kassas;
- puhastada erinevaid tööpindu ja töövahendeid;
- rakendada kaupade ümbervahetamise ja tagasivõtmisega seotud eeskirju;
- käsitleda erinevaid müügitööga seotud seadmeid ja inventari;
- valmistada erinevaid kinkepakke;
- töötada tulenevalt kaubandustegevust reguleerivatest seadusandlikest aktidest.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Praktilise töö kirjeldus: õpilane kujundab müügileti, varustab kaubad hinnasiltidega ja töötab müügiletis ja arveldab kassas.

Hinnatakse:

- kaupade väljapaneku põhimõtete rakendamise oskust ja eeskirjade tundmist;
- töökohta korrashoidu ja puhtust;
- müügitöö korraldamise oskust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

4. Kaupade arvestus ja aruandlus 2õn (1T/ 1P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija teab ja oskab koostada kaubalis-rahaliste väärtuste aruannet, kujundada kaupade müügihinda lähtudes ettevõtte hinnapoliitikast, kaupade inventariseerimisest, raha käitlemisest ja inkassatsiooni põhimõtetest. Tuleb toime kassa- ja saatedokumentide koostamisega; matemaatika rakendvõimaluste kasutamisega kaubanduskeskkonnas ja kasutab teoreetilisi õpinguid oskuslikult müügi keskkonnas rakendades neid praktikasse.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3.Õppesisu:

3.1. KAUBANDUSLIKUD ARVUTUSED. Mõõtühikute süsteemid.

Meetermõõdustik. Pikkusühikud. Pindalaühikud. Ruumalaühikud. Massiühikud.

Mittesüsteemsed mõõtühikud. Peast arvutamise võtted. Summa ja vahe korrutamise

omaduste käsutamine arvutamise lihtsustamiseks. Summa jagumise omadus peastarvutamise lihtsustamiseks. Arvutusreeglid ja võtted majanduslikeks arvutusteks. Kümnenndsüsteem ja kümnenndmurrud. Arvude ümardamine ja ligikaudsed arvutused. Protsentiarvutuste põhivõtted ja nende rakendamine kaubanduslikes arvutustes. Kauba hinna kujundamine. Jaemüügiarve kohustuslikud rekvisiidid, nende täitmine. Käibemaksu arvutamine. Arvete tasumine. Valuutaga seotud arvutused. Valuuta ostu- ja müügiкурс.

3.2. ARVESTUS JA ARUANDLUS. Arvestuse ja aruandluse mõiste ja sisu. Aruandluse erinevad vormid. Arvestuses ja aruandluses käsutatavate dokumentide liigid. Kaupade saatedokumendid. Kaupade vastuvõtu protseduuri olemus ja vajalikkus. Kaupade koguseline vastuvõtt ja kontroll. Kaupade kvaliteedi dokumendid ja kvaliteediline vastuvõtt. Lahkelide lahendamine. Aktide koostamine. Kaubaaruanne ja selle koostamine. Arvuti-põhine kaubaaruandlus. Dokumentide rekvisiidid, vormistamine ja kassaaruanded. Raha käitlemisele esitatavad nõuded. Jaehinna kujundamise erinevad põhimõtted. Käsutatavad juurdehindlused ja nendega opereerimine. Käibemaks ja selle arvestamine. Kaubakahjude tekkimine ja vähendamise võimalused. Materiaalne vastutus. Kaupade inventeerimine.

4. Õpitulemused

Õpilane teab ja tunneb:

- kaubandusettevõtte aruandluse ja kaupade arvestuse olemust ja vorme;
- kaubandusettevõtetes kasutatavaid arvestuse ja aruandluse dokumente;
- erinevate dokumentide koostamise põhimõtteid;
- raha käitlemise ja inkassatsiooni põhimõtteid;
- kaupade inventeerimise põhimõtteid;
- kaubanduslike arvutuse tähtsusest;
- peastarvutamise võtteid ja nende praktilist rakendamist;
- toodete ja kauba juures kasutatavad mittesüsteemseid mõõtühikuid ;
- ligikaudsete arvudega tehtavate tehete reegleid;
- protsentiarvutuste võtteid;
- mõisteid ostukorv, tarbijahinnaindeks;
- lihtintressiga seotud mõisteid ja lihtintressi arvutamist.

Õpilane oskab:

- koostada jaemüügiarvet;
- peast arvutada ja kasutada seda oma igapäevatoos;
- vormistada ja koostada kassa- ning saatedokumente;
- arvutada käibemaksu, juurdehindlust, allahindlust;
- koostada kaubaaruannet;
- inventeerida kaupu;
- teostada protsentiarvutusi;
- kujundada hindu;
- rakendada kaubalisrahaliste tehingute arvutamise, võrdlemise, teisendamise ja analüüsimise põhimõtteid;
- rakendada teoreetilisi kaupade arvestuse ja aruandluse õpingu teadmisi praktilisse müügipraktikasse.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Praktilise ülesandena koostatakse kaubandusettevõtte kaubalis-rahaline aruanne õpetaja poolt esitatud andmete põhjal.

Hinnatakse:

- müügiarve koostamist

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

5. Turundus lõn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused ettevõtte turundustegevusest ning müügiesindaja rollist selles, edustuse erinevatest võimalustest ning praktilisest edustustegevusest, uuringute teostamisest, analüüsimisest ning ekspositsioonide loomisest. Omandab teadmised müügitehnikast, turundusmaterjalide loomisest ja elektroonilise kirjastamise põhimõtetest kliendiuuringute läbiviimisel ning nende alusel kasutatavate mudelite loomisest ja kaasaegsete kaubaväljapanekute loomise põhimõtetest ning oskab läbi viia toodete esitlusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Peab olema läbitud müügikorralduse moodul.

3. Õppesisu

Turunduse mõiste. Turundustegevus ja müügiesindaja roll selles. Edustus. Edustustegevuse praktika. Uuringud, nende teostamine, analüüsimine. Ekspositsioonid, nende loomine. Müügitehnika. Turundusmaterjalide loomine. Elektrooniline kirjastamine. Kliendiuuringud ja elektrooniline kirjastamine. Kaasaegsed kaubaväljapanekud ja tootesitlused.

4. Õpitulemused

Õpilane teab ja tunneb:

- turunduse mõistet;
- turundustegevust ja müüja rolli selles;
- edustustegevust;
- uuringuid, nende läbiviimist ja analüüsimist;
- ekspositsioone ja nende loomist;
- müügitehnikat;

- turundusmaterjalide loomist;
- elektroonilist kirjastamist;
- kaasaegseid kaubaväljapanekuid ja tootesitlust.

Õpilane oskab:

- rakendada turundustegevust ja esindama müüja rolli selles;
- läbi viia edustustegevust;
- teostada kliendiuuringuid, neid analüüsida;
- luua ekspositsioone;
- kasutada erinevaid müügitehnikaid;
- kasutada turundusmaterjale ja elektroonilise kirjastamise põhimõtteid töös;
- teostada kaasaegseid kaubaväljapanekuid;
- viia läbi toodete esitlusi.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Praktiliste müügitehnikate kasutamine, rühmatööd, probleemülesannete lahendamine - oskus läbi viia ja analüüsida kliendiuuringuid, oskust läbi viia tootesitlust.

Hinnatakse:

- kliendiuuringu läbiviimise ja analüüsi teostamist;
- sortimendist lähtuvalt kliendi vajaduste väljaselgitamise oskust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

6. Projektijuhtimise alused 2õn (2T)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija saab aru sihtkohtade ja organisatsioonide projektipõhise juhtimise seostest ning oskab projekti kavandada, kirjutada ning läbi viia. Tunneb erinevaid võimalusi ja sihtkohti projektitaotluste kirjutamiseks.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. MIS ON PROJEKT JA KUST LEIDA INFORMATSIOONI. Projektiteooria.

Infoallikad.

3.2. PROBLEEMID. Probleem. Eesmärk. Loogiline maatriks

3.3. PROJEKTI TAOTLUS. Turismi tootearenduse projektitaotluses esitatud küsimused.

3.4. PROJEKTI EELARVE JA TEGEVUSKAVA. Eelarvetabelid Tegevuskava Gantti diagrammina.

3.5. PROJEKTI ARUANDLUS. Tagasisideraporti koostamine. Aruandlusdokumendid.

3.6. TUTVUMINE NÄIDETEGA.

3.7. PRAKTILINE TÖÖ. Projektikavandi koostamine.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- projekti olemust ja selle jätkusuutlikkuse põhimõtteid;
- hangete läbiviimise vajalikkust;
- projektitaotluse ja aruandluse omavahelisi seoseid;
- projektijuhi vastutust.

Õppija oskab

- leida informatsiooni avatud taotlusvoorude kohta;
- koostada lihtsamat projektitaotlust ja vormistada selle lisasid;
- planeerida aega ja ressursse projektitaotluse koostamisel;
- koostada tagasisideraportit.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli jooksul läbiviidud projektiga, mille hinne on arvestuslik hinne.

Tööjuhend:

Kavandada, kirjutada ja läbi viia projekt, kavandada, kirjutada ning läbi viia, teadmisi projektitaotluste kirjutamiseks.

Hinnatakse:

- projektitaotluse aja ja ressursikasutuse otstarbekust.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

7. Organisatsioon ja juhtimine 1õn (1T/)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija õpib analüüsima indiviidi, grupi ja organisatsiooni vahekorda, kasutades selleks erinevaid teooriad, mõistab inimese käitumist organisatsioonis ja oskab seda selgitada. Õpib tundma isiksuse arengut mõjutavaid tegureid. Oskab selgitada juhi osa organisatsioonis. Mõistab organisatsioonikultuuri olemust ja meeskonnatöö põhimõtteid.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. SISSEJUHATUS ORGANISATSIiooni TEOORIASSE. Organisatsiooni ja organisatsioonilise käitumise mõiste. Organisatsiooniteooria ajalugu, põhilised arenguetapid. Organisatsiooni käitumise käsitlusviisid. Uusimad suunad organisatsiooniteoorias. Organisatsiooni sotsiaalne tasakaal. Organisatsiooni kultuur. Muutused organisatsioonis. Organisatsioonilise käitumise filosoofia . Isiksus - grupp - organisatsioon – ühiskond.

3.2. INIMENE ORGANISATSIOONIS. Inimene, indiviid, isiksus, inimese individuaalsus. Väärtushinnangu (Gordon Allport ja Milton Rokeach). Isiksuse tüübid. Rollid ja staatus.

3.3. INIMESTE MOTIVEERIMINE. Motivatsiooni mõiste, inimvajadused (Maslow, Hertzberg, Aldefer). Mc. Cellandi motivatsiooni tõukejõud. Inimeste käitumise mõjutamine. Eesmärgi püstitamine, eesmärgi olulisus. Motivatsiooni rakendamine (ootuste teooria, tähtsuse omistamise teooria, õigluse teooria). Tööga rahulolu.

3.4. JUHT JA JUHTIMINE. Erinevaid juhi ja juhtimise definitsioone. Juhi funktsioonid. Juhi rollid . Juhtimise tegevused, juhtimise tasandid, valdkonnad . Juhile esitatavad nõuded Juhi tegevuse efektiivsus. Juhtimisstiilid.

3.5. JUHTIMISFUNKTSIOONID. Planeerimine. Eestvedamine Organiseerimine. Otsustamine. Kontrollimine.

3.6. SUHTLEMINE JA SUHTED ORGANISATSIOONIS. Suhtlemisprotsess, barjäärid, suhtlemisvahendid. Ametlik suhtlemine (ülevalt-alla, alt-üles, horisontaalselt, lateraalselt). Mitteametlik suhtlemine. Inimese ja organisatsiooni vahelised suhted. Legitiimsuse mudel. Distsipliin, privaatus, diskrimineerimine. Isikute vaheliste suhete alused. Suhtlemisstiilid (eluhoiak, psühholoogiline positsioon jne.).

3.7. MEESKONNATÖÖ. Grupi ja meeskonna erinevus. Kaasaegsed meeskonnatöö alused. Meeskonna kujunemine, sünergia.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- isiksuse arengut mõjutavaid tegureid;
- erinevaid motivatsiooniteooriad ja suudab neid selgitada;
- juhile esitatavaid nõudeid, erinevaid juhtimistegevusi, juhtimisfunktsioone ;
- suhtlemise põhimõisteid ja erinevaid suhtlemise liike;
- efektiivse meeskonna põhitunnuseid;

Õppija oskab:

- analüüsida isiksuse, grupi ja organisatsiooni vahekorda ja seoseid;
- selgitada inimekäitumist ja näha ette inimeste võimalikku käitumist organisatsioonis;
- oskab analüüsida organisatsioonis toimivaid suhteid;
- kasutada lihtsamaid motivatsiooniteooriad;
- lahendada probleemsituatsioone põhimõttel tunnus - põhjus- tagajärg;
- suudab analüüsida juhtimistegevusi;
- selgitada organisatsioonikultuuri olemust;
- ametialaselt vestelda.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine,

projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Lahendada etteantud probleemsituatsioon. Analüüsida indiviidi, grupi ja organisatsiooni vahekorda, kasutades selleks erinevaid teooriad ja oskusi.

Hinnatakse:

- situatsiooni lahendamise oskust;
- indiviidi ja grupi osa selgitamisoskust organisatsioonis;
- organisatsioonikultuuri olemuse tundmist;
- meeskonnatöö põhimõtete tundmist.

5.3. Protsessihinnete ja arvestusliku töö hinde alusel pannakse välja mooduli kokkuvõttev hinne.

Valikõpingud II (lisa käsitöö)

1. Heegeldamine 4õn (1T/3P)

1. Eesmärk

Õpetamisega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused heegeldamistehnikast, õppija lugeb mustriskeeme ja nende järgi heegeldab, kavandi järgi pakkub võimalikke tehnoloogilisi lahendusi ja sellest lähtuvalt sobiva materjali ja tehnika valib, kombineerib heegeldust teiste käsitööliikidega, töötab iseseisvalt ja loovalt, oma ideid arusaadavalt esitades.

2. Nõuded alustamiseks

Tekstiilmaterjaliõpetuse kurs

3. Õppesisu

3.1. HEEGELDAMISE PÕHIMÕISTED

Heegeldamise kasutusvaldkonnad. Terminoloogia. Tingmärgid.

3.2. MATERJALID JA TÖÖVAHENDID

Lõngad, niidid ja nende omadused. Teised heegeldamise materjalid. Töövahendid.

3.3. HEEGELTEHNIKA

3.4. MUSTRISKEEMIDE HEEGELDAMINE

Mustriskeemide lugemine ja nende järgi heegeldamine.

Tuletatud silmustega nupuliste, reljeefsete, pitsiliste, mitmevärviliste ja motiividest esemete heegeldamine.

3.5. HEEGELDATUD ESEMETE VIIMISTLEMINE

Heegeldatud detailide ühendamine ja kuum-niiske töötlemine. Heegeltööde viimistlemine ja hooldamine. Heegelduse kombineerimine teiste käsitööliikidega.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- heegeldamise põhimõisteid, terminoloogiat, tingmärke ja kasutusvaldkondi;
- heegeldamise töövahendeid ja materjale;
- erinevaid heegeltehnikaid ja Eesti etnograafilisi piste;

oskab:

- lugeda mustriskeeme ja nende järgi heegeldada, arvestada kirjakorda;
- heegeldada tuletatud silmustega nupulisi, reljeefseid, pitsilisi, mitmevärvilisi ja motiividest esemeid;
- heegeldada lihtsalõikelisi esemeid;
- heegeldada pitse ja ääriseid (äärepitsid, kandid, vahepitsid);
- ühendada heegeldatud detaile;
- kavandi järgi pakkuda võimalikke tehnoloogilisi lahendusi ja sellest lähtuvalt valida sobivat materjali ja tehnikat;
- kombineerida heegeldust teiste käsitööliikidega;
- viimistleda ja hooldada heegeltöid.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Tööjuhend:

Heegeldada etteantud mustriskeemi järgi.

Hinnatakse:

- oskust kavandist tulenevalt pakkuda võimalikke tehnoloogilisi lahendusi ja sellest lähtuvalt valida sobivat materjali ja tehnikat;
- praktilise töö sooritamise kvaliteeti ja kiirust.

5.3.Mooduli keskmine hinne kujuneb jooksvate hinnete ja hindelise arvestuse põhjal. Teoreetilised teadmised 40% hindest. Praktilised oskused 60%.

2. Tikkimine 2õn (1T/1P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised põhilistest klassikalistest tikanditest ja Eesti paikkondade traditsioonilistest tikanditest, oskab valida materjali ja töövahendeid vastavalt tikandiliigile, teostada keskmise raskusega tikandeid eeltöödest viimistluseni ning kasutada neid tänapäeva kontekstis.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. TIKANDITE AJALUGU, LIIGITUS. Ülevaade - valgetikand ja selle liigid, pinda katvad tikandid, pilutikandid ja aplikatsioonid. Tikandite kasutamine minevikus ja tänapäeval

3.2. MATERJALID JA TÖÖVAHENDID. Linased, villased ja puuvillased kangad, neile sobivad lõngad ja nõelad – omadused ja kasutamine. Töövõtted (nõela suund, töö hoidmine). Värvikindlus. Materjali arvestus ja säästlik kasutamine. Mustri märkimine (kopeerimine, triikimine, traageldamine, šabloonid). Kanvaa ja

tikkimisraamide kasutamine. Töövahendite korrashoid, töökoha valgustus, tööasend. Tikandite viimistlemine ja hooldamine, nõuded kvaliteetsele tikandile. Tööjuhendi koostamine, tööaja arvestus.

3.3. EESTI PAIKKONDADE TRADITSIOONILISED TIKANDID. Värviline lilltikand (Põhja-Eesti lilltikand, Muhu ja Läänemaa tikandid). Rahvuslik võrkpilu põlledel ja pluusidel. Helmestikandid (Saarte lahttaskud, Põhja-Eesti seelikud; helmed, litrid, kudrused ja piiprillid tikandite täiendusena). Paeltest kaunistused (Pärnumaa ja mulgi ülerõivad). Arhailised tikandid (mulgi ja Kihnu tikandid, vaselised).

3.5. PÕHIPISTED. Kompositsioon põhipistetest (eel-, vars-, tikk-, ahel-, aed-, sõlm- ja säämpistest) piiratud pinnal, kavand, selle teostamine (kott, padi, lambivari jms). Arhailine tikand - motiivid ja äärised.

3.6. TIKANDID RAHVARÕIVASTEL. Liht- ja põimpilu, „kadrid”, helmeste, narmaste, paelte jms kinnitamine, narmad, „losud”. Kompositsiooniõpitus rõivastel, kavand, selle teostamine (pluus, seelik, ülevise, sall jms),

3.7. VÄRVILINE LILLTIKAND. Hääbepiste. Kompositsiooni põhimõtted, värvide kasutamine. Kavand ja väiksemahuline praktiline töö (karp, mänguasi, töövahendite vm vutlar)

3.8. PRAKTILISED TÖÖD: tööde teostamine etteantud ja/või oma loodud kavandite, tööjuhendite ja jooniste järgi.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- klassikaliste tikandite liigitust ja kasutamisevõimalusi;
- tikkimise tehnoloogiat (materjalide valik, mustri märkimise võimalused, põhipisted, kvaliteetne tikand, viimistlemine);
- erinevate Eesti paikkondade traditsioonilisi tikandeid (Lääne-Eesti ja muhu lilltikandid, Põhja-Eesti lilltikand, setu tikandid, mulgi ja kihnu tikandid, valgetikandid);
- erinevate kangaste ja niitide ning lõngade omadusi ning nende kasutamist;
- tikkimise töövahendite ja abimaterjale;

Õppija oskab:

- valida, kasutada ja hooldada tikkimise töövahendeid ja abimaterjale;
- kasutada põhipisteid;
- kasutada tikandeid ja mustreid tänapäeva kontekstis;
- valida sobivaid materjale;
- viimistleda ja hooldada tikandeid;
- lugeda ja kasutada tööjuhendeid ning jooniseid;
- arvestada ligikaudset tööaega;
- lugeda ja rakendada tööjuhendit.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus õpimappi kogutud tööde arvestusliku hindamisega.

Hinnatakse:

- praktilisi töid tervikuna;
  - töövõtteid, materjali valikut, eeltööde ja viimistluse võtete tundmist töö käigus;
  - kavandeid õpitud pistete ja tikandite loova kasutamise kohta rõivastuses ja sisustuses ning nende esitlust (põhjendada materjali valikut, näidata töö teostatavust).
- 5.3. Mooduli keskmine hinne kujuneb jooksvate hinnete ja hindelise arvestuse põhjal. Teoreetilised teadmised 40% hindest. Praktilised oskused 60%.

3. Kangastelgedel kudumine 3õn (1T/2P)

1. Eesmärk

Õpetusega taotletakse, et õppija õpib tundma traditsioonilise eesti käsitöö erinevaid võimalusi; arendab vaatlusoskust ja ilumeelt, värvitaju ja loovust; kogeb (vajadusel abiga) oma võimeid ja eneseteostusvõimalusi loovas töös.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad

3. Õppesisu

3.1. EESTI KÄSITÖÖ. Rahvakunst, rahvatraditsioonid. Traditsiooniline Eesti käsitöö. Kangakudumise koht ajaloos ja tänapäeva (ajalooline ülevaade). Kangakudumise koht Eesti kodukultuuris

3.2. KAVAND. Ilu meie ümber (loodus, ruum, kunstiteosed, fotod, kavandid, tarbekunsti tooted). Vaatlus, kuvamine, kavandi koostamine. Värvide valik. Loodusvärvid ja värvid looduses. Värv ja kompositsioon.

3.3. KANGAKUDUMISE MATERJALID Erinevad lõngad, erinevad tekstiilmaterjalid, looduslikud materjalid. Ettevalmistustööd. Erinevate materjalide ettevalmistamine kudumiseks: lõnga kerimine, poolimine, korrutamine, haspeldamine; kaltsu lõikamine, looduslik materjali kogumine, säilitamine, ettevalmistamine. Materjalide sobitamine, materjalid ja stiil.

3.4. KANGAKUDUMISE EELTÖÖD Töövahendid, nende otstarve ja kasutamise võtted. Tööohutus ja ergonoomika. Lõimelõngade arv ja pikkus. Lõime käärimine, lõime panek kangastelgedele, siduse tegemine. Varutava materjali hulk ja hind.

3.5. KANGAKUDUMISE VAHENDID Töövahendid. Kangasteljed ja nende üksikosad, otstarve ja töövõtted. Tööohutus ja ergonoomika.

3.6. KANGAKUDUMINE. Labane sidus. Lihtsa triibulise vaiba kudumine kavandi järgi. Erinevad vaibakudumise võtted (ühevärviline pind koos kaaspõimega, erinevad kujundid, heledus-tumedus pinnakujundina). Kudumine looduspildi alusel tehtud kavandi järgi. Narmas- või pärlpõimes kanga kudumine. Telgedel kudumine toimse-, tuletatud- ja liitsidusega. Kangaste mahavõtmine telgedelt. Viimistlustööd.

3.7. ENESETEOSTUS LOOMETÖÖ KAUDU. Looming kui eneseväljendus ja suhtlemisvõimalus. Näitus kui suhtlemisvorm (näituse külastus). Näituse ülespanek ja kujundamine. Oma loomingu esitlemine. Kudumi kasutamine kodu ja töökeskkonna kujundamisel.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb

- tähtsamat rahvakunstist, vaibakudumise traditsioonidest;
- ilu märkamise ja loomise võimalusi enda lähiümbruses;
- kangakudumise põhimõisteid, töövahendeid;

- kangastelgede tööpõhimõtteid, ohutuid ja ergonoomilisi töövõtteid;
- erinevaid tekstiilmaterjale; kangakudumise erinevaid materjale;
- stiili mõistet, värvide ja materjalide sobitamise võimalusi;
- loovtöö erinevaid võimalusi kangastelgedel kudumisel.

Õppija oskab

- koostada (vaatluse, pildi või kujutluse alusel) kavandit;
- valida kangakudumiseks materjale, neid stiili arvestavalt sobitada
- teostada ettevalmistustöid;
- teostada vähemalt algtasemel lõimepaneku ettevalmistustöid;
- algtasemel panna lõime kangastelgedele;
- teostada sidust algtasemel;
- oskab lugeda kavandit ja selle järgi võimetekohaselt kududa erineva keerukusega kangast;
- asjakohaselt hinnata oma tegevust ja töö tulemust;
- väärtustada loovtöö tähtsust inimese elus.

5. Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Hinnatakse:

- praktilist tööd tervikuna;
- töövõtteid, materjali valikut, eeltööde ja viimistluse võtete tundmist töö käigus.

5.3. Mooduli keskmine hinne kujuneb jooksvate hinnete ja hindelise arvestuse põhjal. Teoreetilised teadmised 40% hindest. Praktilised oskused 60%.

4. Tekstiilide kujundamine 3õn (1T/2P)

1. Eesmärgid

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused erinevate tekstiilide kaunistamistehnikate kohta. Õppija omandab teadmised ja oskused siidimaali tehnikast. Omandab iseseisva töö oskused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1. SIIDIMAALI AJALUGU. Peamised tehnikad, soolatehnika, vahatehnika. Batika. Pakutrükk .Detailtrükk .Siiditrükk.

3.2. TEKSTIILIVÄRVID JA NENDE KASUTAMINE. Tekstiilivärvide segamine ja kasutamiskiivid. Vajalikud töövahendid, nende hooldamine.

3.3. ERINEVAD KANGADEKOREERIMISE VIISID. Pärltikand. Masintikand. Lillkrooked. Paelornament. Nunoviltimine. Lõngad, paelad jne.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- siidimaali ajalugu ja peamisi tehnikaid;
- töövahendeid ja nende hooldamist;
- tekstiilivärve ja nende kasutamist;

Õppija oskab:

- maalida kavandi järgi siidimaalitehnikas salle jm;
- teha iseseisvalt tööd;
- hinnata enda tööd ja saavutatud tulemusi;
- arvestada materjalikulu toote valmistamiseks.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Hinnatakse:

- praktilist tööd tervikuna;
- töövõtteid, materjali valikut, eeltööde ja viimistlusvõtete tundmist töö käigus.

5.3.Mooduli keskmine hinne kujuneb jooksvate hinnete ja hindelise arvestuse põhjal. Teoreetilised teadmised 40% hindest. Praktilised oskused 60%.

5. Viltimine 2õn (1T/1P)

1. Eesmärgid

Õpetusega taotletakse, et õppija omandab teadmised ja oskused viltimisest. Õppija omandab teadmised ja oskused viltimise tehnikast, omandab iseseisva töö oskused.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Puuduvad.

3. Õppesisu

3.1 PEOTAIS VILLA. Milline peotäis villa. Viltimiseks sobiv vill. Looduslikud värvimisvahendid.

3.2 KAELAKEED JA MUUD EHTED. Vilditud helmed. Vildipallid. Erikujulised vildihelmed.

3.3 LAMEVILDI TEGEMINE. Ühevärviline vilt. Mitmevärviline vilt.

3.4 SEEST ÕÕNSA ESEME TEGEMINE. Mobiiltelefoni kott. Käekott. Kübar. Sall.

3.5 MUU MATERJALI VILTIMINE. Pits. Siid ja vill.

4. Õpitulemused

Õppija teab ja tunneb:

- viltimise ajalugu ja peamisi tehnikaid;
- töövahendeid ja nende hooldamist;
- erinevad villasid ja nende kasutamist.

Õppija oskab:

- teha iseseisvalt tööd;

- hinnata enda tööd ja saavutatud tulemusi;
- arvestada materjalikulu toote valmistamiseks.

5.Hindamine

Mooduli jooksul:

5.1. protsessihindamine - õpetaja valib hinnatavad õpiobjektid (kirjalikud tööd, suulised esitused, audio-, video- või graafilised esitlused, õpimapi koostamine, projektitöö, proovitöö jne) ja kirjutab valiku lahti ainekavas. Hindamisel arvestatakse õppija oskust oma teadmisi suuliselt ja kirjalikult edastada.

5.2. moodulite teemade õppesisu omandamist kontrollitakse mooduli lõpus praktilise arvestusliku tööga.

Hinnatakse:

- praktilist tööd tervikuna;
- töövõtteid, materjali valikut, eeltööde ja viimistlusvõtete tundmist töö käigus.

5.3.Mooduli keskmine hinne kujuneb jooksvate hinnete ja hindelise arvestuse põhjal. Teoreetilised teadmised 40% hindest. Praktilised oskused 60%.

Lisad

Lisa 1 RÕIVAÕMBLEMISE PRAKTIKA juhend

Praktika alustamise eelduseks on kolmepoolse lepingu sõlmimine õppija, koolitaja ja ettevõtte vahel.

Praktika juhendamine: praktikat juhendab koolipoolne kutseõpetaja ja ettevõtte vastava ala spetsialist.

Praktika ülesanded:

1. Tutvumine ettevõttega – organisatsiooni õiguslik vorm, põhitegevus, struktuuriüksused, tegevuseesmärgid, organisatsiooni toodete/teenuste kirjeldus ja kliendid.

2. Tootesõlmede õmblemine

2.1 Tehnoloogiliste juhenditega tutvumine.

2.2 Tootesõlmede õmblemine.

2.3 Erinevate seadmete kasutamine.

2.4 Kvaliteedi kontroll.

3. Eneseanalüüs – õpilane annab hinnangu oma praktika tõhususele – tugevad ja nõrgad kohad, võimalused; mida uut õppis juurde, mida kinnistas.

Õppija esitab praktika kaitsmisel:

- praktikapäeviku;
- ettevõtte praktika juhendaja hinnangu;
- praktikandi enesehinnangu;

Praktika hindamisel arvestatakse:

- ettevõtte (juhendaja) hinnangut praktikal töötamise kohta 60%
- koolipoolse juhendaja hinnangut õpilase tööle praktikal - 30%
- praktikandi enesehinnangut – 10%

Lisa 2 LÕPUEKSAMI LÄBIVIIMISE JUHEND 1 õn

1. Eesmärk:

Kutsehariduslik lõpueksam võimaldab õppijal näidata terviklikke õmblusalaseid teadmisi ja oskusi, demonstreerida loovust, mõtlemisvõimet, täpsust, pingetaluvust, suhtlemisvalmidust, hoiakuid ja teisi isikuomadusi.

2. Nõuded mooduli alustamiseks

Õppekava üld-ja põhiõpingute, valikõpingute ja praktika läbimine.

3. Õppesisu

Lõpueksam – teoreetilise ja praktilise eksami kombinatsioon.

3.1. TEOREETILISTE TEADMISTE TEST

- töökeskkonnaohutuse alused 10%
- majanduse ja ettevõtluse alused 5%
- õmblustehnoloogia 50%
- lõikeõpetus 5%
- õmblusseadmed 15%
- materjaliõpetus 15%

Teoreetiliste teadmiste test koosneb 61 valikvastustega küsimusest, mis hõlmavad teemasid:

töökeskkonnaohutuse alused – 6 küsimust :

- ohuõppe eesmärk ja ülesanded;
- õmblusmasina ohtlikud kohad;
- õmblusmasinaga töötamise nõuded;
- triikraua ohtlikud kohad;
- kuum-niiske töötlemise nõuded;
- kannatanu vabastamine elektrivoolu alt;
- tulekustuti kasutamine;
- tegutsemine ohuolukorras;
- ergonoomika mõiste;
- sobivad tööjalatsid;
- õmbleja tööasend;
- töökoha mõõdistamine;
- jalgade asend pedaalil;
- töökoha valgustus;
- müra, temperatuur, õhuniiskus;
- kutsehaigused;

majanduse ja ettevõtluse alused – 3 küsimust:

- majandusalased põhimõisted.

õmblustehnoloogiast – 31 küsimust:

- tingmärgid;
- töövahendid;
- ühendusõmblused ja palistused;
- voltide ja sissevõtete töötlemine;
- vööjoone töötlemine;
- pealeõmmeldud taskute töötlemine;
- sisselõikeliste taskute töötlemine;
- kinniste töötlemine;

- kraede töötlemine ja ühendamine kaelakaarega;
- varrukasuude töötlemine;
- varrukate ühendamine käeaugukaarega;
- tehnoloogiliste jooniste lugemine ja koostamine;

lõikeõpetusest – 3 küsimust:

- rõivastele esitatavad nõuded;
- figuuri mõõdud;
- avaruse lisad;
- seelikute siluetid;
- erinevate toodete põhi- ja väikedetailid;
- konstruktsiooni põhivõrgu jooned.

õmblusseadmetest – 9 küsimust:

- õmblusmasinaid tootvad firmad;
- õmblusmasina osad, tööorganid ja piste moodustamise mehhanismid;
- masin pistete liigitus;
- nõela ja niidi valik;
- väikemehhanismid;
- masina töös esinevad rikked.

materjaliõpetusest – 9 küsimust:

- põhimõisted tekstiilkiududest;
- tekstiilkiudude liigitus;
- looduslike kiudude keemiline koostis;
- looduslike kiudude põhiomadused;
- tehiskiudude saamine;
- tähtsamate tehiskiudude omadused;
- sünteeskiudude saamine;
- tähtsamate sünteeskiudude omadused;
- ketramise põhimõisted;
- lõnga ja niidi vead;
- toorriide vead;
- põhisedused;
- kangaste viimistlemine;
- lõime suuna määramine kangas;
- kanga parema ja pahema poole määramine;
- kangaste tehnoloogilised omadused;
- õmblusmaterjalide sortiment.

3.2. PRAKTILINE TÖÖ

Tootesõlme töötlemine tööjuhendi ja näidise alusel määratud aja jooksul.

4. Hindamine

Teoreetiliste teadmiste testi iga õige vastus annab 1 punkti. Maksimaalselt 61 punkti.

Test on sooritatud kui on saadud vähemalt 53% õigeid vastuseid so punkte.

Praktilise töö sooritamisel hinnatakse:

- õmbluste ja pisteridade kvaliteeti;
- kuum-niiske töötlemise kvaliteeti;
- tehnoloogilist töötlemist vastavalt näidisele;
- paarisdetailide sümmeetrilisust;
- tööohutuse ja ergonoomika nõuete täitmist;

- töökoha organiseerimist ja ratsionaalseid töövõtteid;
- töökultuuri.

Praktilise töö hindamine toimub hindamisjuhendi alusel, milles hindaja kirjeldab hindamiskriteeriumeid ja määrab punktid vastavalt tootesõlmele.

Praktiline töö on sooritatud kui on saadud vähemalt 53% punktidest.

Kooli lõpueksam loetakse sooritatuks, kui õppija on sooritanud mõlemadksamiosad vähemalt 53% ulatuses ehk hindele “rahuldav”.

Lisa 3 ÕPPEKAVAGA SEONDUVA ÕPPEBAASI KIRJELDUS

Narva Kutseõppekeskuses on Rõivaõmblemine õppekava täitmiseks:

Vajalikud ruumid:

1. õppeklassid teooriaõppeks;
2. õmbluslabor praktikatööks;
3. raamatukogu (raamatute fond, lugemissaal ja Internetipunkt).
Raamatukogu on varustatud 10 Interneti ühendusega arvutiga.

Vajalikud vahendid:

1. õppeklassi sisustus;
2. õppekirjandus ja –õppematerjalid (trükised, elektroonilised ja e-kursuse õppematerjalid);
3. tehnilised ja abivahendid praktikaharjutuste ja koolipraktika läbimiseks.

Vajalikud seadmed:

1. esitlusseadmed (plasmaekraanid, grafoprojektorid multimeediaprojektorid, tõlketehnika, esitlusarvutid);
2. paljundusaparaadid;
3. Interneti ühendusega arvutid;
4. sidevahendid;
5. helitehnika;
6. kaamerad ja võttetehnika.

Meeldiv, kaasaegne õpikeskkond ja pedagoogide kutsevalifikatsiooninõuetele vastavad õpetajad.